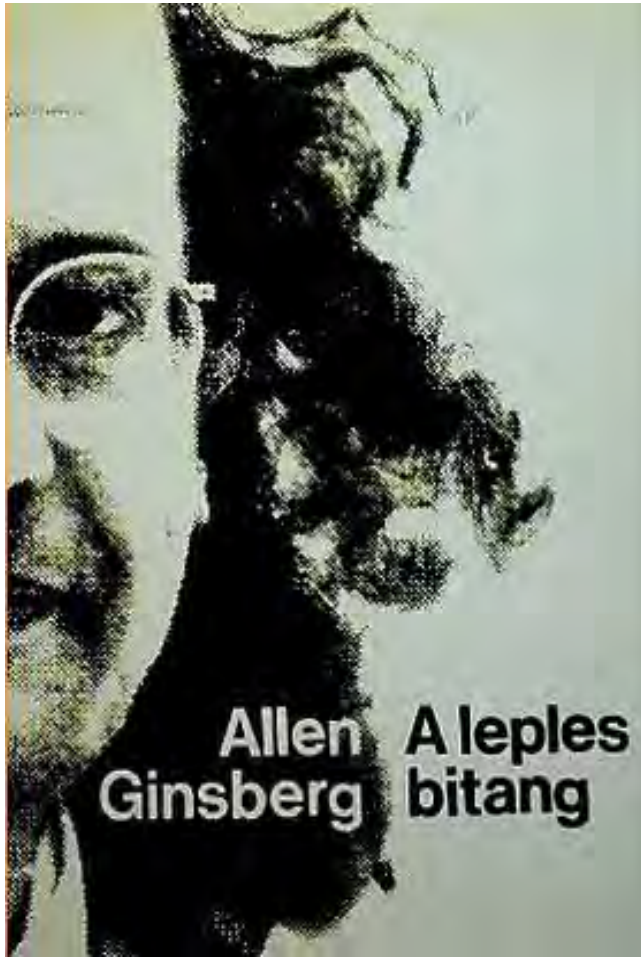
Allen
Ginsberg
A leples
bitang

Allen Ginsberg

A leples bitang

Válogatott versek

Európa Könyvkiadó
Budapest 1984

Fordította

Eörsi István

Györe Balázs

Orbán Ottó

Válogatta

Eörsi István

A válogatás és fordítás alapjául szolgáló kötetek:

The Gates of Wrath – Grey Fox Press, Bolinas, 1972

Copyright © 1972 by Allen Ginsberg

Empty Mirrors – A totemrinth Book

Copyright © 1961 by Allen Ginsberg

Howl and Other Poems – City Lights Books, San Francisco, 1956

Copyright © 1956, 1959 by Allen Ginsberg *Kaddish and Other Poems* – City Lights Books, San Francisco, 1961

Copyright © 1961 by Allen Ginsberg *Reality Sandwiches* – City Lights Books, San Francisco, 1963

Copyright © 1963 by Allen Ginsberg *Planet News* – City Lights Book, San Francisco, 1972

Copyright © 1968 by Allen Ginsberg The *Fall of America* – City Lights Books, San Francisco, 1972

Copyright © 1968 by Allen Ginsberg *First Blues* – Full Court Press, New York, 1975

Copyright © 1975 by Allen Ginsberg *Mind Breaths* – City Lights Books, San Francisco

Copyright © 1977 by Allen Ginsberg *Plutonian Ode* – City Lights Books, San Francisco, 1982

Copyright © 1982 by Allen Ginsberg

Hungarian translation ©

Eörsi István, 1984

Györe Balázs, 1984

Orbán Ottó, 1984

Metafizika

(Az *Empty Mirrors* [1961]
és a *The Gates of Wrath*[1972]
című kötetekből)

A leples bitang
The Shrouded Stranger

Csontjaimon csupasz hús
Ha tüzes Apolló sarkantyúz
Ha Fagyjankó kirúg rám
Zsákvászon a lábkapcám

Hamu hús és hó pofa
Sínek közt lötyögök ide–oda
Hulla a város az út kopár
Alszom a töltés oldalán

Levesem bádog csajkában
Cukrom a mások markában
Közel a sithez a Tigris–sor
Jól élek a szemetes kannákból

Korom az éj és vakul a szem
A gyár belében odalenn
Mezítláb rovom a puszta követ
Gyere és hallgasd nyög az öreg

Futok és félek pucér srác
Szívem hidege híd alatt ráz
Visítok rakpart parazsadon
Testem egy gáztartálynak adom

Lángol a hajam álmomban
Tüzel a karom és karmom van
Vas–királyé a törzsem
Szárnyam lecsüng törötten

Kurválkodók az éjben
Vak úton csontos holdfényben

Szüzek szajhák férfiak
Vetkezhettek leplem alatt

Ki tapad rám ha nő a sötét
Hashoz a has és térdhez a térd
Ki tekint csuklyás szemembe
Ki tapad zúzos ölemre?

(*Orbán Ottó*)

Metafizika
Metaphysics

Ez az egyesegyedüli égbolt;
éppen ezért
ez az abszolút világ.
Nem létezik más világ.
A kör tökéletes.
Az Öröklétben élek.
E világ útjai az
Ég útjai is.

(*Eörsi István*)

Társaságban
In Society

Besétáltam a szobába a koktél–
partira ahol három–négy buzi
buzibeszélgetésbe mélyedt.
Nyájas akartam lenni de hallom
hogy hangom csüggedten cseng.
„Üdvözlöm", mondta egyikük és
félrenézett. „Hmmm", méláztam. A kis
szobában volt egy emeletes
ágy és főzőberendezés:
jégszekrény, kredenc, tűzhely, kenyérpirító;
a bérlőknek úgy látszik csupán
főzésre és alvásra volt terük.
Megjegyzésemet e tárgyban meg–
értették de nem méltányolták. A
felkínált frissítőket elfogadtam.
Húsosszendvicset ettem; egy
hatalmas emberhús–szendvicset,
s észrevettem míg rágtam,hogy a
hús között van egy szutykos segglyuk is.

Mások is jöttek, egyebek közt egy
takaros teremtés, mint valami
hercegnő. Rámbámult s azonnal
így szólt: „Nem kedvelem magát",
majd elfordult és nem engedte hogy
bemutassák. „Na nézd!", mondtam
dühödten. „Ej te ostoba seggfej!"
Erre mindenki felfigyelt.
„Adta önimádó szukája! Hogyan
ítélkezhetsz amikor nem is
ismersz", folytattam szilaj és
messianisztikus hangon, ihletetten végre,
s eluralkodva az egész szobán.

Álom, 1947
(Eörsi István)

„Szeretkeztem magammal"
„Made Love to Myself"

Szeretkeztem magammal
a tükörben, megcsókoltam ajkam,
s így szóltam: „Szeretem magam,
jobban szeretlek mint bárki mást."

(Eörsi István)

Üvöltés

(A *Howl and Other Poems* [1956]
című kötetből)

Üvöltés
Howl

(RÉSZLETEK)

CARL SOLOMONÉRT

I.

Láttam nemzedékem legjobb elméit az őrület romjaiban,
hisztérikusan lemeztelenedéit éhezőket,
a néger utcákon vonszolva magukat hajnalban egy pofa
hasis után kutatva,
angyalfejű hipstereket égve az éjszaka gépezetében
a csillagos dinamóhoz fűződő hajdani égi kapcsolatért,
kik nyomorúság és rongyok és üres tekintetű, intelligens
pofájú cigarettázás a lassú dzsessz városainak
csúcsain átlebegő hidegfolyóvizes lakások
természetfölötti sötétjében,
kik lemeztelenítették agyvelejüket az Ég előtt a Földfeletti
alatt és megvilágosult lélekkel mohamedán angyalokat
láttak a bérházak tetején tántorogni,
kik sugár–hűvös szemekkel járták végig az egyetemeket,
Arkansast és Blake–fényű tragédiát hallucináltak
a háborús iskolások között,
kiket kirúgtak az akadémiákról, mert bediliztek és
obszcén ódákat közöltek a hirdetőtáblák üres ablakain,
kik trikóban és gatyában kuporogtak a borotválatlan
szobában, papírkosárban égetve el pénzüket és figyelve
a falon keresztül áradó Terrorra,
kiket tökön rúgtak mikor Laredón át New Yorkba
igyekeztek vissza egy adag marihuánával,
kik tüzet kajáltak a betintázott szállodákban vagy
terpentint piáltak Paradise Alleyben, halált, vagy
tisztítótűzként égették törzsüket minden éjszaka

álmokkal gyógyszerekkel és ébredő lidércnyomással,
alkohol és kevert és a végtelen láncivás,

hasonlíthatatlan zsákutcái az elmében borzongó felhőnek
és villámok továbbsuhanva Kanada és Paterson pólusai
felé, bevilágítva a közbeeső Idő egész mozdulatlan
világát,
lépcsőfordulók meszkalin tömörsége zöld fa a hátsó
udvaron temetői hajnalok boros részegség a tetők
felett, autókirándulás üzletsor falvai, neont hunyorgó
közlekedési lámpa, vad teareklám, nap és hold és fák
reszketése Brooklyn üvöltő téli sötétjében, kukák
dörgése és kedves király–fénye az észnek,
kik a földalattihoz láncolták magukat benzedrinnel örökös
rohanásra a Batterytől a szent Bronxig, míg a kerekek
és a gyerekek zaja le nem szállította őket reszketeg
bedőlt szájboltozattal roncsolt üres aggyal, melyből
minden nagyszerűség elpárolgott az állatkert rémes
fényében,
kik minden éjszaka a Bickford büféből kisugárzó
tengerfenéki fénybe süllyedtek el és végigülték az állott
sör délutánt egy vigasztalan Fugazziból figyelve
a balsors reccsenéseit a hidrogén wurlitzerben,
kik hetven órán keresztül pofáztak egyfolytában parktól
kégliig kocsmától a Bellevue–ig múzeumtól a brooklyni
hídig,
letűnt serege a platonikus társalkodóknak vészkijáratok
lépcsőfokairól ablakpárkányokról az Empire State
Buildingről a holdról a mélybe ugorva,
karattyolva visítozva okádva suttogva tényeket emlékeket
és vicceket és arcátlan pletykákat és kórházak és
börtönök és háborúk sokkjait,
teljes intellektusok fénylő szemekkel kiáradva hét nap és
hét éjszaka maradéktalan visszaidézésében, hús
a Zsinagógának a kövezetre vetve,
kik lekoptak a seholsincs Zen–hitű New Jerseybe zavaros
képes levelezőlapok csíkjait húzva maguk után az Atlantic
City Hallról,

elszenvedve a Keleti verítéket a tangeri csont–zenét
a kínai migrént kábítószer–elvonókúrán Newark kopár
bútorozott szobájában,
kik körbe–körbe járkáltak éjfélkor a vasút mentén
töprengve merre menjenek és elmentek és nem
hullatott könnyet utánuk a kutya se,
kik cigarettára gyújtottak a marhavagonokban
a marhavagonokban a marhavagonokban zötyögve
a havon át a nagyapa éjszakában a magányos farmok
felé,
kik Plotinust Poe–t Keresztes Szent Jánost telepátiát és
bibáb kabalát tanultak mert a Kozmosz ösztönösen
vibrált a lábuk előtt Kansasben,
kik magukban battyogtak végig Idaho utcáin vizionárius
indián angyalokat keresve kik vizionárius indián
angyalok,
kik azt hitték hogy csak egyszerűen becsavarodtak mikor
Baltimore természetfeletti eksztázisban ragyogott,
kik a téli éjfél utcalámpák kisvárosi esőjének
ösztönzésére limuzinokba ugráltak Oklahoma kínaijával,
kik éhesen és magányosan csavarogták végig Houstont
dzsesszt vagy nőt vagy hasist keresve és követték
a ragyogó Spanyolt hogy társalogjanak vele Amerikáról
és az örökkévalóságról, reménytelen ügy, így aztán
elhajóztak Afrikába,
kik leléptek Mexico vulkánjaiba nem hagyva maguk után
mást csak overalljuk árnyékát meg a költészet láváját
és hamuját Chicago kohójában,
kik a Nyugati Parton kerültek elő lenyomozva az FBI–t
shortban szakállasán nagy pacifista szemekkel sötét
bőrükben erős erotikával felfoghatatlan röpiratokat
osztogatva,
kik cigarettával égettek lukat a karjukba tiltakozásul
a Kapitalizmus narkotikus dohányködje ellen
kik szuperkommunista brosúrákat osztogattak az Union

Square–en zokogva és levetkőzve míg Los Alamos
szirénái lefújták őket és lefújták a Sing–Singet és
a Staten Island–i komp is fújt
kik kiáltozva törtek le a fehér tornatermekben meztelenül
és remegve más csontvázak gépezete előtt,
kik nyakon harapták a detektíveket és gyönyörködve
visítoztak a rabomobilokban nem elkövetett vétkeik
miatt hanem önnön vad forrongó pederasztériájuk
örömmámorában,
kik térdre rogyva üvöltöztek a földalattiban és farkukat
meg kézirataikat lóbálták mikor lecipelték őket a tetőről,
……
……
……
……

kik zsebhokiztak reggel és este a rózsalugasokban
a parkok meg a temetők füvében bőségesen
telefröcskölve ondóval bárkit, aki a szemük elé került,
kik röhögni próbáltak de csak csuklottak szüntelenül és
a zokogásig ingerelték magukat a Török Fürdő
válaszfala mögött mikor a szőke és meztelen angyal
megérkezett hogy szétszabdalja őket a kardjával,
kik odadobták fiúikat a sors három hárpiájának az egyik
félszemű hárpia a heteroszexuális dollár a másik
félszemű hárpia kipislog az anyaméhből a harmadik
félszemű hárpia nem csinál semmit csak ül a seggén és
elnyisszantja a szellem aranyszálait a kézműves
szövőszékén,
kik eksztatikusán és telhetetlenül párzottak egy üveg
sörrel egy nővel egy pakli cigarettával egy gyertyával
és leestek az ágyról és tovább folytatták a padlón
egészen le a lépcsőfordulóig és elájultak a falnak dőlve
az utolsó vagina látomásával és elsötötték a tudat
utolsó gecijét,

……
……
……
……
ki kurválkodva ment végig Coloradón a lopott
szemeteskocsik miriádjában, N. C, e költemény titkos
hőse, Denver bikája és Adonisa – öröm az
emlékezetnek a megszámlálhatatlan sok lány akit
lefektetett az üres grundokon a vendéglők udvarán
a mozik ócska széksoraiban a hegycsúcsokon
a barlangokban vagy sovány pincérlányokkal az
ismerős útszélen a szomorú alsószoknyaemelgetések
és különösképpen az árnyékszékek titkos benzinkút
szolipszizmusa, valamint a szülővárosi sikátoroké,
kik elájultak a hatalmas mocskos mozikban átváltoztak
álmaikban felriadtak a hirtelen Manhattanre és
összekaparták magukat a szívtelen tokajitól
másnaposan az alagsorokból és a Harmadik Avenue
vas álmainak borzalmaiból és belebotlottak
a Munkanélküli Nyilvántartókba,
kik egész éjjel vérrel teli cipőikben járkáltak a hóbucka
dokkokon és egy gőzzel és ópiummal teli szobába nyíló
ajtóra vártak East Riverben,
kik nagy öngyilkossági jeleneteket rendeztek a Hudson
sziklapadjain berendezett lakosztályukban a hold
háborús kék reflektorfénye alatt és fejüket babér
koronázta a feledésben,
kik megzabálták a képzelet birkapörköltjét vagy rákot
ettek Bowery folyóinak sáros fenekén,
kik hagymával és rossz zenével teli targoncáikkal
elbőgték magukat az utca romantikáján,
kik a sötétben lihegve csücsültek a híd alatt
összkomfortos láda–lakásukban és klavicsembalót
kezdtek építeni,
kik lángokkal koronázva köhögtek Harlem hatodik

emeletén a tuberkulotikus ég alatt a teológia
narancsrekeszeivel bekerítve,
kik egész éjjel firkálták csűrve és csavarva a sárga
reggelben közönséges halandzsa–stancáknak tetsző
varázsigéiket,
kik dögöt főztek tüdőt szívet lábat borscsot és tortillát és
vegetáriánus paradicsomról álmodoztak,
kik hússzállító autók alá merültek egy tojást keresve,
kik lehajították óráikat a tetőről hogy ezzel szavazzanak
az Időn túli örökkévalóságra és nap nap után
ébresztőórák estek a fejükre az elkövetkező évtizedben,
kik egymás után háromszor vágták fel ereiket sikertelenül,
végül is hagyták a fenébe, régiségkereskedést nyitottak,
ahol is azt hitték majd megöregszenek, és bőgtek,
kik ártatlan flanellruháikban elevenen égtek el a Madison
Square–en az ólmos vers repeszei és a divat vas
ezredeinek csatarendbe verődött csattogása és
a reklám tündéreinek nitroglicerin visítozása meg
a baljóslatúan intelligens szerkesztők mustárgáza
között, vagy az Abszolút Realitás részeg taxijai gázolták
halálra őket,
kik leugrottak a brooklyni hídról ahogy az valóban
megesett és ismeretlenül és elfelejtve sétáltak el
a Kínai Negyed síri fényében a kifőzések és
a tüzoltókocsik között és még egy pofa sört se tudtak
összetarhálni,
kik kétségbeesve ordítottak ablakaikban, kiestek
a földalatti ablakain, beugrottak a mocskos Passaicba,
leugrottak a négerekre, végigbőgték az utcát, összetört
borosüvegeken táncoltak mezítláb, darabokra törték
a nosztalgikus 1930–as európai német dzsessz
gramofonlemezeit, kiitták a whiskyt és beleokádtak
a véres vécébe, nyögések és óriási gőzkürtök
széllökése a füleikben,
kik a múltak országútjain száguldottak neki egymás

áramvonalas–golgotai–börtön–virrasztásának vagy Birmingham–stílusú dzsessz átlényegülésének,
kik hetvenkét órát autóztak árkon–bokron át hogy kitalálják nekem van–e látomásom vagy neked van–e látomásod vagy neki van–e látomása mely megfejti az Örökkévalóságot,
kik elutaztak Denverbe és kikészültek Denverben kik visszajöttek Denverbe és hiába vártak kik virrasztottak Denver fölött és merengtek és darvadoztak Denverben és végül elmentek megfejteni az Időt és most Denver itt áll hősei nélkül,
kik térdre estek a reménytelen katedráiisokban egymás megváltásáért fényéért és melléért könyörögve, míg a lélek megvilágította egy másodpercre a kisujja körmét,
kik az agyukat repesztették szét a várakozásban hogy megjöjjenek a meséből az aranyfejű bűnözők szívükben a valóság bájával és édes bluesokat énekeljenek az Alcatrazhoz,
kik visszavonultak Mexikóba egy szokás rabjaként vagy a Sziklás Hegységben Buddhát és Tangert ajánlva fiúiknak déltengereket a kormos mozdonynak Harvardot vagy halált Narcissusnak Woodlawnnak meg a buzi–orgiáknak,
kik elmeorvosi bizonylatokat követeltek hipnózissal vádolva a rádiót és magukra maradtak tébolyukkal a két markukkal meg egy határozatlan esküdtszékkel,
kik krumplisalátával hajigálták meg a DADA előadóit az ismeretterjesztő előadássorozatokon és következésképpen a diliház gránit lépcsőin produkálták magukat borotvált fejjel és az öngyilkosság paprikajancsi beszédével sürgős homloklebenyműtétet követelve,
és kiket ehelyett az inzulin konkrét ürességének metrasolnak villanyáramnak hidroterápiának

pszichoterápiának munkaterápiának pingpongnak és
amnéziának adtak,
kik kedvetlen tiltakozásképpen csak egy szimbolikus
pingpongasztalt borítottak fel sürgősen megbékélve
a katatóniában,
és évekkel később visszatértek a könnyeket az ujjakat
meg a vér parókáját leszámítva már valóban kopaszon
Kelet őrült városainak megpecsételt végzetű
osztályaira,
Pilgrim State, Rockland és Greystone magzatállapotú
termeiben pörölve a lélek visszhangjával éjfélkor
a magányos padok kötartományaiban, az élet álma
lidércnyomás, kővé vált testek, nehezek mint a hold,
anyjukkal, ki végül ..... , és hogy az utolsó fantasztikus
könyvet kivágták a lakás ablakán és az utolsó ajtót
bezárták hajnali négykor és az utolsó telefont falhoz
vágták feleletképpen és az utolsó bútorozott szobából
kirámolták a szellemi berendezést az utolsó darabig,
egy sárga papírrózsa csavarodott a garderobe–fülkében
egy drótfogasra,
de még ez is csak képzelődés, semmi más csak
reményteljes töredéke a hallucinációnak, –
ó, Carl, míg te nem vagy biztonságban én sem vagyok
biztonságban és te aztán nyakig vagy az Idő
mérhetetlen állati löttyében, –
és ki ezért végigfutott a jeges utcákon az ellipszis
a katalógus a méter és a rezgő sík alkímiájának
hirtelen megvilágosodásától gyötörve,
ki megálmodta és megtestesítette az Idő és a Tér
szakadékait egymás mellé helyezett metaforák által és
tőrbe ejtette a lélek arkangyalát a két látható metafora
közt és összekapcsolta az elemi igéket és melléje
helyezte a főnevet meg a tudat gondolatjelét és kibújt
a bőréből a Páter Omnipotens Aeterna Deus érzetével,
hogy újraalkossa a szegény emberi próza mértékét és

szintaxisát és némán és intelligensen és szégyentől
remegve áll most előtted, bukottan mégis lelkéből
gyónva hogy összeegyeztesse mindezt a gondolat
ritmusával meztelen és végtelen fejében,
az őrült csavargó és az angyali *beatnik* az Időben,
ismeretlenül és mégis ideírva ami még elmondható
a halál utáni időben,
és az újból megszületett rózsa a dzsessz kísérteties
lepleiben az együttes aranyszarv árnyékában és fújták
Amerika meztelen elméjének szenvedését
a szerelemért egy éli éli lamma lamma sabaktáni
szaxofon sivításába mely végigborzongatta a városokat
az utolsó rádióig
az élet versének önnön testükből kihasított abszolút és
évezredekig jóízű szívével.

II

Milyen cement és alumínium szfinx törte fel koponyáikat
és falta fel agyvelejüket és képzeletüket?
Moloch! Magány! Szenny! Utálatosság! Szemétvödrök és
elérhetetlen dollárok! Gyerekek sikolya a felüljárók
alatt! Fiúk zokogása a hadseregekben! Öregemberek
sírása a parkokban!
Moloch! Moloch! Moloch lidércnyomása! Moloch,
a szeretetlen! Szellemi Moloch! Moloch, az ember
kemény bírája!
Moloch, az érthetetlen börtön! Moloch, a halálfejes
lélektelen fegyház és a keservek kongresszusa! Moloch,
kinek épületei ítéletek! Moloch, a háború hatalmas
sziklája! Moloch, a meghülyült kormányok!
Moloch, kinek agya csak gépezet! Moloch, kinek pénz
folyik az ereiben! Moloch, kinek tíz ujja tíz hadsereg!
Moloch, kinek melle emberevő dinamó! Moloch, kinek
füle füstölgő temető!
Moloch, kinek szeme ezer megvakult ablak! Moloch, kinek

felhőkarcolói mint végtelen Jehovák állnak a hosszú utcákon! Moloch, kinek gyárai álmodnak és hörögnek a ködben! Moloch, kinek kéményei és antennái megkoronázzák a városokat!

Moloch, kinek szerelme végtelen kö és olaj! Moloch, kinek lelke elektromosság és bankok! Moloch, kinek szegénysége a lángelme kísértete! Moloch, kinek végzete a semlegesnemű hidrogén felhője! Moloch, kinek neve Ész!

Moloch, kiben magányosan ülök! Moloch, kiben angyalokat álmodok! Őrült a Molochban! Szeretetlen és férfiatlan a Molochban!

Moloch, ki korán behatolt a lelkembe! Moloch, kiben testetlen tudat vagyok! Moloch, ki kiűzött a természetes elragadtatásból! Moloch, kinek odavetettek! Ébredj a Molochban! Égből kiáradó fény!

Moloch, Moloch! Hipermodern lakások! láthatatlan külvárosok! csontváz–kincstárak! megvakult fővárosok! démoni ipartelepek! kísérteties népek! legyőzhetetlen tébolydák! gránit farkak! monstruózus bombák!

Inukszakadtáig emelik a Molochot az égig! Járdák, fák, rádiók, tonnák! a várost emelik az égig, mely létezik és mindenütt fölénk terül!

Víziók! előjelek! hallucinációk! csodák elragadtatások! elmerülve az Amerikai Folyóban!

Álmok! imádatok! megvilágosodások! vallások! az érzékeny hülyeség egész hajórakománya!

Áttörések! a folyón túl! *flippek* és keresztre feszítések! elmerülve az áradatban! Magaslatok! Szent Menyegzők! Kétségbeesések! Tíz év állati sikolyai és öngyilkosságai! Elmék! Új szerelmek! Őrült nemzedék! le az Idő szikláiról!

Valóságos szent nevetés a folyamban! Mind látták! a vad szemek! a szent ordítások! Búcsút intettek! Leugrottak a tetőről! a magányba! integetve! felvirágozva! Le a folyamba! az utca közepére!

Carl Solomon! Veled vagyok a Sárga Házban
ahol te őrültebb vagy mint én vagyok
veled vagyok a Sárga Házban
ahol különösen erezheted magad
veled vagyok a Sárga Házban
ahol anyám árnyát utánozod
veled vagyok a Sárga Házban
ahol megölted tizenkét titkárodat
veled vagyok a Sárga Házban
ahol nevetsz ezen a láthatatlan nevetnivalón
veled vagyok a Sárga Házban
ahol nagy írók vagyunk ugyanazon a rettenetes
írógépen
veled vagyok a Sárga Házban
ahol állapotod válságosra fordult és közölte a rádió
veled vagyok a Sárga Házban
ahol a szellem képességei nem fogadják már be az
érzékeny ész férgeit
veled vagyok a Sárga Házban
ahol az uticai aggszüzek melléből készült teát iszod
veled vagyok a Sárga Házban
ahol ütöd–vered ápolónőidnek a bronxi vén kurváknak
a testét
veled vagyok a Sárga Házban
ahol visítozol a kényszerzubbonyban hogy elveszítetted
a pokol aktuális pingpongjátszmáját
veled vagyok a Sárga Házban
ahol püfölöd a kataton zongorát a lélek ártatlan és
halhatatlan és sohasem pusztulhat el istentelen egy
felfegyverzett tébolydában
veled vagyok a Sárga Házban
ahol hetvenhét sokk sem téríti vissza lelkedet az űrt
keresztező zarándokútjárói porhüvelyébe
veled vagyok a Sárga Házban

ahol elmebajod doktorait vádolod és héber szocialista
forradalmat tervezel a fasiszta nemzeti Golgota ellen
veled vagyok a Sárga Házban
ahol szét akarod hasítani Long Island mennyboltjait és
fel akarod támasztani eleven emberi Jézusodat az
emberfeletti sírból
veled vagyok a Sárga Házban
ahol huszonötezer őrült bajtársad énekli egyszerre az
Internacionálé utolsó szakaszait
veled vagyok a Sárga Házban
ahol ágytakarónk alatt átöleljük az Egyesült Államokat
és összecsókoljuk az Egyesült Államokat aki egész
éjszaka köhög és nem hagy aludni minket
veled vagyok a Sárga Házban
ahol áramütötten ébredünk a kómából a tetők fölött
úszó üvöltésére önnön lelkünk repülőgépeinek mert
eljöttek ők hogy lehajítsák angyali bombáikat a kórház
bevilágítja önmagát a képzelt falak ledőlnek Ó sovány
seregek fussatok kifelé Ó csillag–flitterű sokkjai
a könyörületnek az örökkévaló háború elérkezett
Ó győzelem felejtsd el alsóneműidet szabadok vagyunk
veled vagyok a Sárga Házban
álmaimban egy tengeri utazástól csöpögve jössz
Amerikán át a műúton könnyek közt kunyhóm
ajtajáig a Nyugati Éjszakában

(Orbán Ottó)

Nagyáruház Kaliforniában
A Supermarket in California

Milyen gondolataim támadnak ma éjszaka rólad, Walt
Whitman, mert fejfájósan lődörgök a mellékutcákon
a fák alatt elfogódott tekintettel bámulva a teliholdat.
Éhségbe fáradtan és a képzelet kirakatait méregetve
a neon–gyümölcsű nagyáruházban, felsorolásaidról
álmodozva.
Micsoda testes őszibarackok, micsoda félhomály! Egész
családok vásárolnak ma este! Férjekkel teli folyosók!
Asszonyok nyakig a tenger körtében, gyerekek
a paradicsomban – te meg, Garcia Lorca, mit csináltál
ott a görögdinnyéknél?

Láttalak téged, Walt Whitman, gyermektelen, magányos
vén turkáló, piszkálódtál a frizsiderben a hús között és
szemeztél a fűszeres fiúkkal.
Hallottalak kérdezősködni: Ki szeletelte föl a disznóhúst?
Mibe kerül a banán? Te vagy az, Angyali Gyermek?
Ide–oda ténferegtem a ragyogó konzervhegyek közt,
mindig a nyomodban, sarkamban egy képzeletbeli
áruházi detektívvel.
Végig a tágas folyosókon nagy léptekkel egymásba
fogódzva, magányos képzeletünkben articsókát
kóstolgatva, minden megfagyott édesség birtokában, és
soha nem érintve a kasszát.

Hová megyünk mi, Walt Whitman? Zárnak egy óra múlva.
Milyen utat mutat a szakállad ma éjszaka?
(Megérintem könyvedet és Odüsszeiánkról álmodom
a nagyáruházban és lehetetlenül érzem magam.)
Magányos utcák sorát rójuk egész éjszaka? Árnyat

árnyhoz adnak a fák, sötétek a házak, magunkra
maradunk mind a ketten.
Kék autók között a parkolóhelyeken lodörgünk a szerelem
elveszett Amerikájáról álmodozva, míg haza nem érünk
csöndes kunyhónkba?

Ó, kedves apánk, deresszakállú, magányos vén példaadó,
mi maradt Amerikádból, mikor Kháron átevickélt
a folyón és kiszálltál a füstölgő partra és bénán
bámultál a Léthe fekete vizein távolodó csónak után?

(Orbán Ottó)

Napraforgó szutra
Sunflower Sutra

Föl–alá jártam a pléhkonzerv banánkikötő rakpartjain és
a Dél–Csendes–Óceáni mozdonyának roppant árnyékába
ültem hogy onnan nézzem a kockaház dombok fölött
lenyugvó napot és sírjak.
Jack Kerouac ült mellettem egy kidőlt rozsdás
vascöveken, a társam, egyet gondolt a lelkünk, zordan
és csüggedten és szomorú–szeműn, a gépfák bütykös
acélgyökereivel bekerítve.
Vörös ég tükrözte a folyó vizén az olajfoltokat, nap bukott
Frisco végső hegyormaira, sem hal az áradatban, sem
remete a dombok közt, csak mi magunk csipás szeműek
és másnaposak mint a folyópart vén csavargói, fáradt
rókapofával.
Nézd csak a Napraforgót, mondta, egy halott és szürke
árny támaszkodott az égnek, embernyi árnyék, ültében
aszalódott egy halom ősi fűrészpor tetején –
elbűvölve rohantam oda – első napraforgóm volt ez,
Blake emléke – látomásaim – Harlem
és a keleti folyók poklai, csörömpölő hidak, Joe Zsíros
Kenyerei, döglött babakocsik, lekopott futójú fekete
autógumik a soha újra nem futózásban elfelejtve,
a folyópart költeménye, kotonok és fazekak, és az acél
kések egy cseppet sem rozsdamentesek, csak a nyirkos
mocsok és a borotvaéles műanyagok vonulnak be
a múltba –
és a szürke Napraforgó a lenyugvó nappal szemben
siváran recsegve és porosán ingadozott a korommal
a köddel és hajdani mozdonyok füstjével a szemében –
megtörten lekonyuló vizenyős tövis–pártája rozzant korona
volt, tányérjából a magok kihulltak, a fényes levegő fogait
gyorsan hullató szája, szőrös fején a sugarak bélyege

akár egy megaszalt drót pókháló,
levél–karokat meresztett a szára, fűrészpor gyökerei integettek, fekete kacsairól gipsz–morzsa esőzött, döglött légy a fülében,
Szentségtelen rozoga vén vacak voltál, napraforgóm Ó én lelkem, szerettelek téged!
A korom rajtad nem ember korma volt de halál és emberi mozdonyok, mind e porruha, a vasút–bőrnek e homályos fátyla, e füstköd pofa, e fekete nyomorúság szemhéja, ez a kormos kéz vagy fallosz vagy kosznál rosszabb művi duzzanat – az ipari – a modern – az egész civilizáció mely bemocskolja őrült arany koronádat –
és ezek a ködös gondolatok a halálról és a szerelem nélkül porosodó szemekről és a végkifejletről és a mélyben sorvadó gyökerekről, a homok és fűrészpor hazai buckáiban, gumi dollár–bankók, gépek bőre, a sírva köhögő autók belei és belsőségei, az üresen eldobott pléhkonzervek azzal az ojjaj de rozsdás nyelvükkel, mit mondjak még, valami szivarízű farok elfüstölt hamuja, a talicskák vaginái és az autók tejelő melle, a szék híján megviselt valagak meg a dinamók záróizma – mindez múmia gyökereidbe préselődött – és ott állsz előttem a napnyugta fényében, alakodban dicsőséged telje!
Egy napraforgó tökéletes szépsége! a hibátlanul tökéletes gyönyörű napraforgó–létezés! hogy a belevaló újholdhoz illő édes és természetes szem villanyos izgalommal ébredt és kapva kapott a napnyugta árnyú napkelte arányú havi fuvallaton!
Hány légy zizegett körbe téged korom ártatlanja, míg a vasutak mennyét és virág! lelkedet átkoztad?
Szegény halott virág mikor felejtetted el hogy virág vagy? mikor bámultad meg a bőrödet és mikor döntöttél úgy hogy te egy tehetetlen mocskos vén mozdony vagy? egy mozdony kísértete? a hajdan hatalmas őrült amerikai mozdony hazajáró lelke?

Soha nem voltál mozdony, Napraforgó, napraforgó voltál!
És te Mozdony, mozdony vagy, ezt jegyezd meg magadnak!
Na szóval fölkaptam a csontváznehéz napraforgót és az övembe tűztem mint valami jogart,
és prédikációt tartok a lelkemnek, és Jack lelkének is, és mindenki aki figyel rá,
– Mi nem a mi korom bőrünk vagyunk, mi nem vagyunk rettentő rideg poros kioltott képzeletű mozdonyok, mi mindannyian szépséges arany napraforgók vagyunk belül, áldottak vagyunk mi a mi magvainkban és testi beteljesülésünk aranyszőrű meztelenségében mely őrült fekete estélyi napraforgók alakját ölti napnyugtakor, hogy leselkedve lássuk az őrült mozdonyárny folyópart alkonya Frisco dombos pléhkonzerv estéjén végigült látomását.

(Orbán Ottó)

Amerika
America

Amerika mindent neked adtam és most semmi vagyok.
Amerika két dollár és huszonhét cent 1956. január 17–én.
Ki nem állhatom a saját eszemet.
Amerika mikor fejezzük be az emberi háborút?
Baszd meg magad az atombombáddal.
Nem vagyok jól ne zavarj.
Nem írom meg versem míg eszemnél vagyok.
Amerika mikor leszel már angyali?
Mikor veszed le ruháidat?
Mikor nézed meg magad a síron keresztül?
Mikor leszel méltó millió trockistádhoz?
Amerika miért teltek meg a könyvtáraid könnyel?
Amerika mikor küldöd tojásaidat Indiába?
Torkig vagyok hülye követeléseiddel.
Mikor mehetek a nagyáruházba hogy két szép szememért megkapjam mindazt ami kell?
Amerika végül is te meg én vagyunk tökéletesek nem a túlvilág.
Masinériád túl sok nekem.
Miattad szent akarnék lenni.
Valahogy másképp kell levezetni ezt az okfejtést.
Burroughs Tangerben van nem hiszem hogy visszatér vészjós hely az.
Vészjós vagy–e vagy ez csak valamiféle célszerű tréfa?
Megpróbálok a lényegre térni.
Ragaszkodom a rögeszmémhez.
Amerika ne taszigálj tudom mit teszek.
Amerika lehull a szilvafa virága.
Amerika nem olvastam újságot hónapokig mindennapra jut gyilkossági ügy.
Amerika együtt érzek a radikális munkásagitátorokkal.
Amerika kölyökkoromban kommunista voltam nem sajnálom.

Marijuanát szívok ahányszor hozzájutok.
Házamban ülök napokig és bámulom a vécében a rózsát.
A kínai negyedben berúgok és sohasem párzok.
Döntöttem itt zűrzavar készül.
Látnod kellett volna amint Marxot olvasok.
Analitikusom szerint teljesen igazam van.
Nem akarom elmondani a Miatyánkot.
Misztikus látomásaim vannak és kozmikus rezdüléseim.
Amerika még nem mondtam el neked hogy bántál Max bácsival miután átjött Oroszországból.

Neked beszélek.
A Time Magazine–ra bízod érzelmi életedet?
Engem gyötör a Time Magazine.
Minden héten elolvasom.
Fedőlapja rám bámul ahányszor a sarki cukorkabolt mellett elosonok.
A berkeleyi közlönytár alagsorában olvasom.
Mindig a felelősségről magyaráz nekem. Az üzletemberek komolyak. A filmproducerek komolyak. Mindenki komoly csak én nem.
Eszembe ötlik hogy én vagyok Amerika.
Ismét magamhoz beszélek.

Ázsia felkel ellenem.
Egy kínainak több az esélye.
Nemzeti erőforrásaimra kéne támaszkodnom.
Nemzeti erőforrásaim: Két marijuana–cigaretta millió nemiszerv óránként 1400 mérföldes sebességgel terjedő közöletlen magánirodalom és huszonötezer ideggyógyintézet.
Szót sem szólok a börtöneimről sem a csökkentjogúak millióiról akik virágcserepeimben virulnak ötszáz nap fénye alatt.

Bezártam Franciaország bordélyait következő állomásom Tanger.
Elnök óhajtok lenni dacolva a ténnyel hogy katolikus vagyok.

Amerika hogyan írhatok szent litániát a te csacska hangnemedben?
Henry Ford nyomdokába lépek strófáim oly egyéniek mint az ő autói sőt mi több mind különböző neműek.
Amerika strófáimat darabonként 2500 dollárért adom el neked. 500–at levonok régi strófáidért.
Amerika szabadítsd ki Tom Mooneyt.
Amerika mentsd meg a Spanyol Köztársaságot.
Amerika Saccónak és Vanzettinek nem szabad meghalnia.
Amerika én vagyok a scottsborói fiúk.
Amerika amikor hétéves voltam mama elvitt egy kommunista sejt üléseire jegyenként egy marék garbanzót adtak nekünk egy jegy öt cent és szabadon beszéltek mindenki angyali és együttérző volt a munkásokkal olyan komoly volt minden sejtelmed sincs milyen jó dolog volt a párt 1935–ben Scott Nearing nagy öreg ember volt igazi mensch Bloor mama megríkatott egyszer tisztán láttam Israel Amtert. Mindenki kém volt nyilván.
Amerika te valójában nem akarsz háborúzni.
Amerika ők akarnak a gonosz oroszok.
Ók ám az oroszok ők ám az oroszok meg a kínai sárgák. Meg ők az oroszok.
Oroszország bekapna elevenen. Oroszország őrült hatalom. Ki akarja venni kocsijainkat garázsainkból.
El akarja happolni Chicagót. Vörös Reader's Digest köll neki. Autógyáraink köllenének Szibériába. Nagy bürokráciája működtetné benzinkútjainkat.
Nem jó. Pfuj. Indiánokat olvasni tanítana. Nagy fekete

niggerek köllenek neki. Hah. Tizenhat órát güriznék naponta. Segítség.
Amerika ez komoly dolog.
Amerika ez a benyomásom támad a televízió előtt.
Amerika helyes ez?
Jobban szeretnék munkához látni.
Igaz nem akarok bevonulni sem esztergályozni gyárak precíziós részlegeiben rövidlátó vagyok és egyébként is pszichopata.
Amerika homokos vállammal a munkának nekifeszülök.

(Eörsi István)

Kaddis

(A *Kaddish and Other Poems* [1961] című kötetből)

Kaddis Naomi Ginsbergért

(1894–1956)

1

Különös most gondolni rád, elmentél fűzők és szemek nélkül én meg Greenwich Village napsütötte úttestén ballagok
Manhattan belseje felé, tiszta téli dél, egész éjjel virrasztottam, beszéltem, beszéltem, fennhangon olvastam a Kaddist, Ray Charles bluesait hallgattam, vakon üvöltött a gramofonból
a ritmus, a ritmus – és emléked fejemben három év után – És hangosan olvastam az Adonais utolsó diadalmas versszakait – sírtam, rádöbbenve, mennyire szen-vedünk –
És mennyire a Halál a gyógyír, minden dalnok álma, éneke, emléke, jövendölése, mint a Héber Himnuszban vagy a buddhista Feleletek könyvében – és egy fonnyadt levél képzete bennem – hajnalban –
Míg visszaálmodtam magam az életen át, idődön – és időmön át, mely gyorsulva robog az Apokalipszis felé,
a végső pillanat – Mában égő virág – és ami utána jön,
magára az elmére pillantottam vissza: egy amerikai várost látott,
gyors villanást, majd a nagy álmot rólam vagy Kínáról vagy rólad és egy agyrém–Oroszországról, vagy egy gyűrött ágyról mely sohasem létezett –
mint vers a sötétben – a Feledésbe visszamenekült –
Sorolni nincs mit, siratni nincs kit, csak a tűnékenység kelepcéjébe csalt álom–lakosokat,
sóhajtanak és sikoltanak, agyrém–foszlányokat adnak és vesznek, imádják egymást,

imádják Istent, mindenbe belefoglalják – sóvárgás vagy
sorsszerűség? – amíg tart, Látomás – több is ennél?
Köröttem szökdell míg rovom az utcát, hátranézek,
Hetedik Sugárút, hivatali ablakok oromzata egymást
taszigálja magasan, egy felhő alatt, nagyok mint egy
percre az ég – és fent az ég – ósdi kék lakás,
vagy előre a Sugárúton, délnek, amerre – megyek
a Lower East Side felé – amerre te is mentél ötven
évvel ezelőtt, kislány – Oroszországból, etted Amerika
első mérges paradicsomait – rémülten a rakparton –
azután az Orchard streeti tömegben tülekedtél, merre?
– Newark felé –
a cukorkaüzlet, a század első házilag készített szódái
felé, az udvari szoba avítt linóleumbevonatú asztalainak
kézzel kevert fagylaltja felé –
Iskola, házasság, idegösszeomlás, operáció, tanárság,
álombéli őrületre–ébredés felé – mi ez az élet?
Az ablakban villódzó Kulcs felé – és a nagy Kulcs
Manhattan csúcsára és a padlóra fekteti fény–fejét és
a járdára fekszik – egyetlen, óriás, mozgó sugárban
– míg az Első Sugárúton megyek a Jiddis Színház – és
a szegénység lakhelye felé,
ismerted és ismertem, de most nem érdekel – Furcsa
megjárni Patersont, és a Nyugatot és Európát, s itt lenni
újra
a kapualjakban ajtókban ácsorgó spanyolok kiáltozásaival
és fekete utcagyerekekkel, vészlejárati vaslépcsőkkel,
öregek, mint te
–Ámbár most nem is vagy öreg, rám hagytad ezt–
Én mindenesetre öreg vagyok tán, mint a világegyetem
– úgy sejtem, velünk hal meg – csak törölnünk kell
mindazt, ami jön – ami jött, elment örökre minden
időkben –
Jól van így! Ez nem hagy teret a szánalomnak –
a hősugárzóktól, szeretetlenségtől, kínzástól, még

fogfájástól sem kell félni a vég idején –
Noha közeledvén lélekevő oroszlán ő – és a bárány,
a lélek,
bennünk, jaj, áldozatul kínálja magát a változás bősz éhségének – szőröstül–bőröstül – s a sajgó–csontú, tar koponyájú, horpadt bordájú, rothadt bőrű, rászedett agyú Kezelhetetlenség üvöltésének.
Oj! Oj! Mi húztuk a rövidebbet! Bent vagyunk a pácban! S te kívül vagy, a Halál kieresztett, a Halál irgalmas volt, végeztél évszázadoddal, végeztél Istennel, végeztél a rajta átvezető úttal – végeztél magaddal is – Te tiszta – vissza a csecsemő–éjbe Atyád előtt, mindnyájunk előtt – a világ előtt –
Nyugodj hát. Nincs többé számodra szenvedés. Tudom,
hová mentél, jó hely az.
Nincs több virág New York nyári rétjein, nincs több öröm,
Louistól se félsz már,
és nincs több édességéből és pápaszeméből,
középiskolás évtizedeiből, adósságokból, szerelmekből, riadt telefon–hívásokból, nászágyakból, rokonokból, cselédekből –
Húgod, Elanor sincs már – előtted ment el – titkoltuk
- megölted – vagy megölte magát, hogy kibírjon
- vérrög a szívben – de a Halál mindkettőtöket megölt
- Nem számít –
Anyád emléke sincs már, 1915, könnyhullajtás némafilmek közben, heteken át – feledés, gyászban figyeled Marie Dreslert, amint az emberiséghez fordul, a fiatal Chaplin táncol,
és Borisz Godunov, Saljapin a Metropolitanben síró–cárhangját elnyújtja – állóhelyen Elanorral és Maxszal – a kapitalistákat is bámulod a zsöllyékben, fehér szőrmék, gyémántok,
ifikkel stoppozol Pennsylvanián át, lötyögős fekete tornanadrágban, fénykép négy lányról, átkarolják

egymás derekát, nevető szem, túl szemérmes szűzi magány 1920–ból
valamennyi lány megöregedett vagy meghalt, hosszú hajuk a sírban – szerencse, ha férjet szereztek előbb –
neked sikerült – megérkeztem én is – bátyám, Eugene előttem (még most is gyászol és szenvedni fog, míg nem lesz hullamerev, ahogy végigmegy rákja állomásain – vagy ölni fog – később talán – nemsokára fontolóra veszi –)
S a végső pillanatra emlékszem, valamennyiünket látom benne, magamon keresztül – de téged nem
Nem sejtettem, mit érzel – miféle rossz száj undok ásítása jött először – feléd – és felkészülve vártad?
Hogy elindulj – hová? E Sötétben? – ebben – ebben az Istenben? sugárzás? Úr az Űrben? Fekete felhőben álombéli szem? Ádonáj végül veled van?
Emlékeimen túli világ! Sejdíteni se bírom! Nemcsak a sárga koponya van a sírban, vagy egy doboznyi pondró por és egy mocskos szalag – Dicsfényes halálfej? Elhiszed ezt?
Csak a nap süt egyszer az értelemnek, csak a létezés felvillanása, amely soha semmi se volt?
Semmi sincs azon túl, amink van – amid volt – oly szánalmas – mégis Diadal,
hogy itt voltál, és változtál, mint megtört fa vagy virág – a földet táplálta – de megőrült a szirma, tarka, gondolkodó Nagy Világegyetem, megrázva, nyesett koronával, lombjafosztottan, zsúfolt kórházba dugva, összegöngyölt ruhákkal, sajogva – hold agyába oltva. Makulátlan.
Virágok közt ily virág nincs, tudta, hogy a kertben nyílt ki, küzdött a késsel – alulmaradt
Levágta egy hülye Hóember fagyosan – méghozzá tavasszal – fura kísérteti ötlet – valami Halál – kezében éles jégcsap – fején fonnyadt rózsakoszorú – kutya

marja ki szemét – munkásnyúzó gyár töke ő – szíve villanyvasaló.
Az élet minden felhalmozódása, mely elkoptat bennünket
- órák, testek, öntudat, cipők, mellek – nemzett fiúk
- kommunizmusod – kórházi „paranoiád".
Egyszer Elanor lábába rúgtál, szívroham vitte el később.
Téged hűdés. Álmodban? egy év alatt mindketten,
nővérek a halálban. Elanor boldog?
Max elevenen gyászol egy Lower Broadway–i hivatalban,
nagy árva Bajusz éjféli Könyvelések fölött,
bizonytalanul. Élete múlik – látja – és miben kételkedik
most? Még mindig arról álmodozik, hogy sokat keres
majd, vagy kereshetett volna, ápolónőt fogadhatott
volna, gyerekei lehetnének, még a te
Halhatatlanságodra is rálelhetett volna, Naomi?
Nemsokára látom. Most át kell törnöm – beszélni veled
– ahogy nem beszéltem, amikor még volt szád.
Mindörökre. S efelé igyekszünk, Mindörökre – mint Emily
Dickinson lovai – a Vég felé rohanók.
Ismerik az utat – Ezek a Paripák – gyorsabbak
a gondolatainknál – életünkön száguldanak át – és
magukkal ragadják.

Magasztos, már nem gyászoljuk, szíve roncs, agya konc, terjesen álmodott, halálosan változott – Far és arc a gyiloké már.
Orült virág a világban, légvárat nem épített, fenyő bezárta, Föld táplálja, Magány balzsamozza, Jehova, fogadd be őt.
Névtelen, Egy–arcú, sose foghatom fel, kezdettelen, végtelen, Atya a halálban. Bár nem e Próféciára születtem, nőtlen vagyok, himnusztalan, menny–nélküli, az üdvösségben nincs kalauzom, mégis imádnálak
Téged, Ég, Halál–utáni, Semmiben üdvözülő Egyetlenegy, se fény se homály, Naptalan Örökké-valóság –

Vedd ezt a Zsoltárt tőlem, kirobbant egy napon
a kezemből, Időm része, most a Semminek adom át
– hogy magasztaljalak – csak a Halált nem
Ez itt a vég, megvált az Pusztaságból, út az
Álmélkodónak, Mindenki áhított Háza, sírással tisztára
mosott fekete zsebkendő – Zsoltáron túli lap – Allen
s Naomi utolsó átváltozása – Isten tökéletes Sötétségévé
– Halál, állítsd le rémképeidet!

2

A Kórházak – refrénje – újra és újra még mindig nem
írtam meg történetedet – maradjon homályban – agyamon
néhány kép rohan át – mint házak és évek
szaxofon–kórusa – elektrosokkos emlék.
A hosszú éjszakákról, amikor gyerekként, a patersoni
lakásban figyeltem idegeskedésedet – hájas voltál
– következő mozdulatodat –
A délutánról, amikor nem mentem iskolába, hogy
ellássalak – egyszersmindenkorra – miközben
megfogadtam mindörökre, hogy mihelyt bárki ellentmond
kozmoszról alkotott véleményemnek, végem –
Későbbi terhemről – megfogadtam, hogy felvilágosítom
az emberiséget – ez fölment a részletek alól – (őrültek
mint te) – (az épelméjűség egyezményes csalás) –
De te kibámultál a Broadway Church–i sarokablakon,
egy titokzatos newarki bérgyilkost fedeztél fel.
Telefonáltam az orvosnak – „Oké, vidd pihenni"
– felvettem a kabátomat és lesétáltam veled az utcára
– Útközben egy gimnazista rád üvöltött,
megmagyarázhatatlanul – „Hova mész, Hölgyem,
a Halálba?" Megborzongtam –
orrodat molyette prémgallérba temetted, gázálarcba
a méreg ellen, melyet a belváros légkörébe a nagymama
fújt —
És a városi gyufaskatulya–busz sofőrje a bandához

tartozik? Borzadva meredtél az arcába, alig bírtalak feltolni – New York felé, éppen a Times Square–re, hogy elcsípjünk egy másik távolsági buszt –

két óra hosszat tartottunk ki ott láthatatlan poloskákkal és zsidó nyavalyával küzdve – a szellőt Roosevelt mérgezte meg –

hogy kinyírjon – én bólogattam, remélve, hogy nyugodt szobába érünk végül, tóparti viktoriánus házba.

Három óra hosszat gördültünk alagutakon át, az amerikai ipar mentén, Bayonne a II. világháborúra készült, tankok, olaj–mezők, szódagyárak, kricsmik, félkör–alakú mozdonyszín–erődök – fenyvesek, New Jersey–i indiánok – nyugodt városok – hosszú utak homokos ligeteken át –

Szarvastalan szurdokok hidjai, a patakágyban öreg kagylópénzek – amott tomahawk vagy Pocahontas csontja – és millió Rooseveltre szavazó öreg hölgy kis barna házakban, utak az őrület országútjától távol –

sólyom ül tán a fán, vagy baglyos ágat kereső remete –

Mindvégig vitáztál – az előttünk dupla székben kíméletlenül horkoló idegenektől rettegve – melyik buszvonalon horkolnak most?

„Allen, te nem érted – így van ez – amióta három nagy bunkó a hátamra sújtott – csináltak velem valamit, a kórházban, megmérgeztek, halálomat akarják – három nagy bunkó, három nagy bunkó –

A szajha! A vén nagymama! Múlt héten láttam, nadrágban, mint egy öregember, hátán zsák, a hátsóudvar téglafalán mászott fölfelé

A vészlejárón, mérgezett mikrobákkal, hogy rám hajítsa – éjjel – Louis is segít tán neki – hatalmában tartja Louist –

Anyád vagyok, vigyél Lakewoodba" (arrafelé zuhant le régebben gróf Zeppelin, az egész hitleráj felrobbanóban), „ahol elbújhatok".

Odaértünk – Dr. Izé üdülőintézete – Naomi egy szekrény mögé bújt – vérátömlesztést követelt.
Kirúgtak – fölmálházva ismeretlen, gyanús sportegyleti villák közt kódorogtunk – homály, alkony–utáni fenyvesek – hosszú halott utcák teli tücsökkel és szömörcével –
Addigra elhallgattattam – nagy ház, ÜDÜLŐSZOBÁK –
a szobaasszonyt kifizettem egy hétre – felcipeltem
a vasbőröndöt – az ágyra ültem, szökésre készen –
csinos manzárdszoba barátságos ágytakaróval – csipkés függönyök – rokkan szőtt szőnyeg – Pecsétes tapéta, Naomi–korú. Hazaértünk.
New Yorkba utaztam a következő busszal – az utolsó ülés támlájára döntöttem fejem, leverten – a java hátravan még? – sorsára hagyva elkábultam – csak 12 éves voltam akkor.
Elbújik szobájában és vidáman jön elő reggelizni? Vagy bezárkózik és a mellékutcából előlopakodó kémeket lesi az ablakon át? A kulcslyukon keresztül láthatatlan hitleri gázra figyel? Székben álmodozik – vagy ugrat engem – szemközt a tükörrel, egyedül?
Éjfél, a busz New Jerseyn gördül át, Naomit a párkákra hagytam kísértet–járta lakewoodi házban – saját végzetes buszomra hagyatva – roskadtan ültem – minden hegedű eltört – szívem sajgott bordáim között – agyam üres volt – bárcsak biztonságban őrizné Naomit a koporsó –
vagy kerülne vissza a newarki tanítóképzőbe, hogy Amerikát magolja fekete szoknyában – télen az utcákon ebéd nélkül – zsebből csipegetve – éjszaka otthon, hogy ellássa Elanort a hálószobában –
Első idegösszeomlása 1919–ben – nem ment iskolába s egy sötét szobában feküdt három hétig – valami zűr volt – sosem árulta el, mi – sértette minden zaj – Wall streeti krachok álma –
A szürke Válság előtt – New York állam északi részébe ment – gyógyultan – Lou fényképén keresztbe tett lábbal

ül a fűben – virágok fonva hosszú hajába – mosolyog
– bölcsődalokat játszik mandolinon – mérges szömörce
füstje baloldali nyári táborozásokon és én bébikoromban
fákat láttam –
majd vissza a tanítóképzőbe, nevetni a hülyékkel,
a csökkent értelmi képességűek osztályai – orosz
specialitása – álmatag ajkú, nagy szemű, pipaszárlábú és
csomós ujjú, púpos, angolkóros idióták–
nagy fejek ingnak Alice fölött a Csodaországban,
a falitáblán hemzseg a sok CICA.
Naomi türelmesen olvas, kommunista mesekönyvből
– tündérrege a Diktátor váratlan nyájasságáról –
a boszorkánymester jóindulatáról – csókolódzó
hadseregekről –
Halálfejek a Zöld Asztal körül – a Király és a Munkások
– a Paterson Press adta ki őket a 30–as években, mielőtt
Naomi megőrült vagy a kiadó tönkrement vagy mind
a kettő.
Ó, Paterson! Későn értem haza akkor éjjel. Louis izgult.
Hogy tehettem olyat – elment az eszem? Miért hagytam ott?
Őrülten Lakewoodban. Felhívtuk az orvost. Az üdülőt
a fenyőfák között. Késő.
Kimerültén lefeküdtem, halni vágytam (feltehetően
éppen abban az évben szerettem bele R.–be – főiskolás
éveim hősébe, zsidó fiúba, aki orvos lett később
– akkortájt csöndes csini srác –
Később feláldoztam érte életemet, Manhattanbe
költöztem – követtem a főiskolára – imádkoztam
a kompon, hogy segíthessek az emberiségnek, ha
felvesznek – aznap a vizsgára utazva megfogadtam –
hogy becsületes forradalmi munkásügyvéd leszek
– jogot tanulok – Sacco, Vanzetti, Norman Thomas, Debs,
Altgeld, Sandburg, Poe ihletett – Kis Kék Könyvek. Elnök
akartam lenni vagy szenátor.
Együgyű bánat– későbbi álmok, 1941–ből: R.

megrendült térdénél térdelek, szerelmet vallók – miféle édes viszonzásra késztethettem volna, noha kívántam és kétségbeestem – első szerelem – bolondulásig –

Később halálos áradat, homoszexualitás hegységei, faszok Matterhornjai, segglyukak Grand Canyonjai – mélabús fejemre nehezedtek –

közben a Broadwayn sétálva a végtelenséget gumilabdának képzeltem, mely mögött nincs tér – mi van kívül? – hazatérve a Graham Avenue–re még mindig mélabúsan haladtam el az utat keresztező magányos zöld sövények mentén, mozistílusban ábrándozva –)

Hajnali kettőkor telefon csörrent – Rendkívüli sürgősség – Naomi megőrült – az ágy alól sivalkodik Mussolini poloskáira – Segítség! Louis! Buba! Fasiszták! Halál! – a szobaasszony megrémült – homokos öreg szolga visszaüvöltött rá –

Szomszédokat riasztó rémület– klimaxukat kipihenő öreg hölgyek a második emeleten – a combok közt az a sok havikötő, tiszta lepedők, elvesztett csecsemők siratása – férjek hamva – a gyerekek Yale–ben hülyéskednek vagy olajjal kenik a hajukat a New York–i Városi Kollégiumban – vagy a Montclaire–i Állami Tanárképző Kollégiumban remegnek mint Eugene –

Hosszú lábát melléig húzta fel, karja kinyújtott Távozz Tőlem, combján gyapjúruha, prémgallérját az ágy alá vonszolta – az ágy rugói alatt elbarikádozta magát bőröndökkel.

Louis pizsamában lesi a telefont, rémülten – mit csinál most? – Ki tudja? – az én hibám, kiszolgáltattam a magánynak? – sötét szobában a díványon reszketve ül és töpreng –

A reggeli vonattal Lakewoodba utazott, Naomi még az ágy alatt – azt hitte, mérget hoz, zsarut – sivalkodott – Louis, mi történt akkor a szíveddel? Megölt Naomi önkívülete?

Elővonszolta, ki az utcasarokra, taxiba gyömöszölte kofferostul, de a sofőr kirakta őket a patikánál. Buszmegálló, kétórás várakozás.

Az ágyban fekszem, idegesen a négyszobás lakásban, a nappaliban, Louis íróasztala mellett a nagy ágyban – vacogok – éjjel ért haza, későn, elmondta, mi történt.

Naomi a gyógyszeres pultnál szembeszállt az ellenséggel – gyerekkönyv–saláták, irrigátorok, aszpirinok, tégelyek, vér „Ne jöjjetek a közelembe – gyilkosok! Tűnjetek innen! Becsszó nem öltök meg?"

Louis rémülten a szóda–bárban – lakewoodi leánycserkészekkel – kóla–iszákosokkal – ápolónőkkel – menetrenden csüngő sofőrökkel – megkukult vidéki rendőrökkel – és egy pappal, aki éhes disznóként makkról álmodott?

A levegőbe szimatolva – Louis az űrbe mutat? – A vendégek kiokádják kólájukat – vagy bámulnak – Louis megalázva – Naomi diadalmas – Az Összeesküvés Közhírré–tétele. A busz megérkezik, a sofőrök nem akarják New Yorkba vinni őket.

Telefonok dr. Izének. „Pihenésre van szüksége", Elmegyógyintézet– Greystone–i Állami Gyógyászat – „Hozza ide, Ginsberg úr."

Naomi, Naomi – izzadva, dülledt szemmel, hájasán, féloldalt kigombolt ruhában – haja a homlokában, harisnyája petyhüdten lötyög a lábán – sivítva könyörög vérátömlesztésért – erényes keze a magasban – cipőt tart – mezítláb a gyógyszertárban –

Az ellenség közeleg – miféle mérgek? Magnók? FBI? Zsdanov bujkál a pult alatt? Trockij kever patkánymérget a raktár zugában? A newarki Sam bácsi árasztana dögletes szagokat a néger negyedbe? Ephraim bácsi a politikusok kocsmájában a gyilkosságtól részegen Hágába készül? Róza néni hugyozik át a Spanyol Polgárháború tűjének fokán?

A 35 dollárért bérelt mentőautó megérkezett végre a Véradó Központból – Megmarkolták a karját – a hordágyra szíjazták – nyögve, rémképektől mérgezetten végigokádta vegyszerekkel Jerseyt, irgalomért könyörögve Essextől Morristownig –

És vissza Greystone–ba, három évre – ez volt az utolsó áttörés, mely kiszolgáltatta ismét a Tébolydának –

Micsoda kórtermeknek – gyakran mentem oda, később

- katatóniás öreg hölgyek, felhő–, hamu– vagy tűzfal–szürkén – a padlón ültek dudorászva – Székeken
- és a ráncos csoroszlyák előrecsúsztak vádolón –13 éves irgalmamért esdekelve –

„Vigyél haza" – néha egyedül kerestem meg a sokkolt, elveszett Naomit – és azt feleltem, „Nem, hiszen őrült vagy, Mama – Bízz az orvosokban" –

És bátyám, Eugene, Naomi idősebb fia, jogot tanult newarki bútorozott szobában –

másnap Patersonba érkezett – leült a nappaliban a nyűtt díványra – „Vissza kellett küldenünk Greystone–ba" –

fiatal arca megbolydult – szeme könnybe lábadt – arcán végigszánkázott a könny – „Miért?" arccsontján jajgatás vibrált, bezárt szem, magas hang – Eugene kínteli arca.

Messze innen, a Newarki Könyvtár liftjébe menekült, napi üveg teje a heti öt dolláros bútorozott, belvárosi, villamosmenti szoba párkányán –

Nyolc órás műszak heti 20 dollárért – a Jogászegyetem éveiben – ártatlan maradt néger bordélyok tőszomszédságában –

Le–nem–fektetett szegény szűz – verseket írt Eszményekről és politikai leveleket a Patersoni Esti Kurír szerkesztőjének – (mindketten írtunk, lelepleztük Borah szenátort és az izolacionalistákat – és rejtelmes érzéseket tápláltunk a patersoni városháza iránt –

Egyszer beosontam – helyi Moloch–torony
fallosz–csúccsal és díszítmény–kalappal, különös gótikus
költészet, a Piactéren – a lyoni Hotel de Ville másolata –
szárnyépületek, erkély, csigavonalasan ékített
díszkapuk, bejárat az óriási városi órához, titkos
térképszoba teli Hawthorne–könyvvel – barna bakfisok az
adóhivatalban – Rembrandt füstöl a homályban –
csöndes fényezett asztalok a nagy ülésteremben
– Városatyák? Pénzügyi Osztály? Mosca, a fodrász
terveket forral – Crapp, a gengszter parancsokat osztogat
az árnyékszékről – Az őrültek átverekszik magukat
Övezeteken, Tűzön, Zsarukon és Cselédlépcsős
Metafizikákon – hullák vagyunk mind – kint
a buszmegállónál Eugene a gyerekkorába meredt –
hol a Hitszónok prédikált eszeveszetten három
évtizede, tüskehajával, hóbortosán és híven alantas
Bibliájához – krétával a községi járdára rótta Készülj
a találkozásra Uraddal –
vagy Isten a Szeretet írta a vasúti felüljáró betonjára
- őrjöngött ahogy én őrjöngenék, magányos Igehirdető
- Halál a Városházára –).
De Gene fiatal – négy évig járt a Montclaire–i
Tanárképzőbe – fél évig tanított majd továbbállt, hogy
vigye valamire az életben – fegyelmezési problémák
rémítették – sötét szexi olasz egyetemisták, belevaló
lányok az ágyban, angolul nem beszélnek, a szonetteknek
fittyet hánynak – és mit tudott Gene – csak azt hogy
vesztett –
így tört ketté az élete és befizetett a Jogra – nagy kék
könyveket olvasott és az ósdi liftet használta 13
mérföldnyi messzeségben, Newarkban és bőszen magolt
jövője érdekében –
és most Naomi sikolyát találta kudarcos küszöbén,
utoljára, Naomi hűlt helyét, bennünket egyedül – otthon
– és önmagát amint ott ül –

Vegyél egy kis csirkelevest, Eugene. Az Ige Embere a Városháza előtt nyavalyog. És Lou idén költői szerelmekbe bonyolódik kertvárosi középkorúakkal

- titokban – 1937–es könyvéből zene szól – Komolyság
- szépségre áhítozik –

Nincs szerelem amióta Naomi sikoltott – 1932 óta? – most elnyelte a greystone–i kórterem – új sokk Naominak – Villanyáram a 40 inzulin után.

És hájas lett a metrasoltól.

Néhány év múlva hazatért ismét – mennyit készülődtünk, tervezgettünk – vártam arra a napra – ismét Anyám főz majd – és zongorázik – mandolinozva énekel – Lung Stew és Sztyenka Rázin és a kommunista felfogás a finn háborúról – és Louis fülig eladósodva – Naomi mérgezett pénzt szimatolt – rejtelmes kapitalizmusokat – és végigsétált a hosszú előszobán és szemügyre vette a bútorzatot. Csak félig emlékezett rá. Némi amnézia. Megvizsgálta a horgolt térítőket – és az ebédlői garnitúra eladva –

a mahagóni asztal – 20 év szerelme – az ószereshez vándorolt – a zongora még megvolt – a Poe–könyv – és a mandolin is, noha néhány húrja hiányzott s belepte a por –

Az udvari szobába ment, hogy lefeküdjön és tűnődjön, vagy szundítson, elrejtőzzön – elkísértem, nem hagytam magára – melléfeküdtem az ágyba – árnyak kúsztak be, homályos késő–délután – Louis az utcai szobában várt, íróasztalánál – tán csirkét főzött vacsorára –

„Ne félj tőlem, hogy az elmegyógyintézetből jöttem – Az anyád vagyok –"

Szegény szívecském, mi lesz veled – riadalom – ott fekszem – „Szeretlek, Naomi" – mereven, szinte a karjai közt. Üvöltöttem volna, ez hát a vigasztalan, magányos egyesülés? – Hamar felkelt, idegesen.

Kielégült–e valaha is? És – magányosan és szorongva ült az új díványon, az utcai ablakoknál – tenyerében arca – szűkülő szem – mily végzet les rá e napon? –

Körmével piszkálja fogát, ajka gyanakvó nagy O – a gondolat vén, nyűtt vaginája – szórakozott oldalpillantás – gonosz kifizetetlen adósságok a falra róva – és a newarki koros mellek közelednek –

Rádió–pletykát közvetíthettek fejében a drótok, a három nagy bunkó irányítása alatt, mellyel a gengszterek a hátát döngölték, amnéziás állapotában, míg a kórházban volt – sajgott tőlük a válla –

a feje – közölte velem, hogy Roosevelt nyilván ismeri ügyét – félnek megölni, most, hogy a kormány tudja nevüket – Hitlerig vezet a nyom – el akarta hagyni Louis házát örökre.

Egy éjjel hirtelen roham – neszezése a fürdőszobában – mintha felkérődzné a lelkét – vonaglik, szájából dől a vörös okádék – hasmenés lövell robbanva hátsó feléből

négykézláb a vécé előtt – lába közt vizelet csordul – ott marad okádva a fekete ürülékével bemocskolt csempén eszméleténél –

Negyvenévesen, visszeresen, pucéran, kövéren, halálra szánva kilopódzott a lift melletti lakásajtón, rendőrért kiáltva, barátnőjéért, Rózáért üvöltve, segítségért –

Egyszer bezárkózott borotvával vagy jóddal – hallhattuk könnyek közt köhögni a lefolyónál – Lou betörte a zöldre festett üvegajtót, kitaszigáltuk a hálószobába.

Aztán hónapokig nyugodt volt azon a télen – magányos séták a közeli Broadwayn, Daily Workert olvasott – a jeges utcán elesett, eltörte karját –

Szökést kezdett tervezni, hogy megússza a kozmikus pénzügyi gyilkossági kísérleteket– később meglépett Elanor húgához a Bronxba. És új saga kezdődik a késői Naomiról New Yorkban.

Megélt valahogy Elanor vagy a Munkáskör segítségével, ahol dolgozott, borítékokat címzett – járta a boltokat a Campbell–féle paradicsomlevesért – félretette a pénzt, amit Louis küldött neki –

Később szert tett egy barátra – Dr. Isaac orvos volt, a Nemzeti Tengerész Szövetségben dolgozott – olaszosan kopasz és potrohos vén mókus – ő is árván nőtt fel – de kirúgták – régi kegyetlenkedések –

Mind lottyadtabban ücsörgött Naomi az ágyon vagy a széken, fűzőben mélázva – „Elönt a forróság – Elhízok – Olyan szép alakom volt, mielőtt a kórházba vittek – Woodbine–ban kellett volna látnod" – Egy bútorozott szobában hangzott ez el, a Tengerész Szövetség székházának közelében, 1943–ban.

Nézte a képeslapok meztelen bébi–fotóit – bébipúder–reklámok, zsenge répáié – „Csak szép gondolatokat gondolok ezután."

Fejét forgatta körbe–körbe az ablak fényében nyáridőn, hipnotizáltán, galamb–álmú emlékezésben –

„Megérintem az orcáját, megérintem az orcáját, megérinti ajkamat kezével, szép gondolatokat gondolok, a csecsemőnek szép a keze." –

Vagy teste Nemet görcsöl undorodon – Buchenwald jut eszébe – inzulin halad át a fején – ideges fintorba rándul, akaratlan (ahogy én rándulok össze húgyozás közben) – agykérgében rossz vegyszerek – „Ne gondolj erre. ő egy dög."

Naomi: „És ha meghalunk, hagymává leszünk, káposztává, répává vagy tökké, főzelékké." Columbiából jöttem be a városba és bólogatok. A Bibliát olvassa, egész nap szép gondolatokat gondol.

„Tegnap láttam Istent. Hogy milyen volt? Nos, délután felmásztam egy létrán – olcsó házikóban lakik, a New York állambeli Monroe–hoz hasonló vidéken, az erdőben csirkefarmok. Fehér szakállú, magányos öregember.

Vacsorát főztem neki. Finom vacsorát készítettem – lencseleves volt, főzelék, vajas kenyér – kóser konyha – az asztalhoz ült és evett, szomorú volt.

Azt mondtam neki, Nézd azokat a harcokat és öldökléseket odalent, Mi ütött beléd? Miért nem állítod meg?

Megpróbálom, mondta. – Ennyit tehetett csak, fáradtnak látszott. Oly régóta agglegény, és szereti a lencselevest."

Közben hideg halat tálalt fel nekem – csapvízzel locsolt vágott nyers káposztát – büdös paradicsomokat egyhetes diétás kosztot – reszelt répát és céklát, melegen, lében ázva – mind vigasztalanabb ételeket időnként az émelygéstől enni se bírtam – Irgalmas keze Manhattantól, tébolytól, tetszenivágyástól, félig–nyers hideg haltól bűzlött – halvány piros a csontok mentén. Szagai – gyakran pucéran járkált a szobában, a távolba bámultam vagy lapozgattam egy könyvet, hogy ne vegyem tudomásul.

Egyszer talán le akart feküdni velem – riszálta magát a lefolyónál – a nagy ágyra feküdt, mely csaknem betöltötte a szobát, ruhája feltűrve csípője körül, nagy szőrbozót, operációk hegei, a hasnyálmirigyé, sebek a hason, abortuszok, vakbél, vágások varratai a zsírba vájva mint ocsmány vaskos zipzárak – lábai közt bozontos hosszú ajkak – Micsoda, tán még seggszag is? Hideg voltam – később egy kicsit – nem nagyon – felindultam – talán jó ötlet volna megpróbálni – megismerni a Kezdet Méhének Szörnyét – Talán ilyen módon. Bánná? Szerető kell neki.

Jiszborach, vöjisztaback, vöjiszpoár, vöjiszromán, vöjisznaszeh, vöjiszhador, vöjiszhalleh, vöjiszhallol, sömeh dökudszho, börich hu.

És Louis újrakezdte a szutykos lakásban, Paterson néger–negyedében – sötét szobákban – de talált egy lányt, akit később elvett, ismét szerelmes – noha fonnyadt és

félénk – megsebezte Naomi húsz évig tartó őrült idealizmusa.

Egyszer hosszú New York–i tartózkodás után hazatértem, Louis egyedül – a hálószobában ül, íróasztalánál, megfordítja székét hogy szemügyre vegyen – sír, vörös szemében, pápaszeme alatt könnyek –

Mert elhagytuk – Gene fura módon bevonult – Naomi önállósult New Yorkban, csaknem gyermeteg abban a bútorozott szobában. így hát Louis gyalog járt be a belvárosi postahivatalba, a leveleiért, középiskolában tanított – megmaradt elveszetten a költészet katedráján – bánatot evett Bickfordnál ezekben a tovatűnt években.

Eugene leszerelt, megváltozva és magányosan tért haza – megnyirbáltatta orrát zsidó operációval – Broadwayi lányokat szólítgatott le évekig, hogy egy csésze kávéért lefektesse őket – a New York–i egyetemre ment, eltökélte, hogy elvégzi a jogot. –

És Gene együtt élt Naomival, olcsó húsvagdalékot evett, szárazon, míg Naomi mind őrültebb lett– Gene lefogyott, elbizonytalanodott, Naomi 1920–as pózokat vágott a hold felé, félmeztelenül a szomszéd ágyon.

Körmét rágta és tanult – különc ápoló–fiú – a következő évben Columbia közelében vett ki szobát – noha Naomi a gyerekeivel akart élni –

„Hallgasd meg anyád kérését, könyörgök" – Louis még küldte a csekkjeit – Én abban az évben nyolc hónapig diliházban voltam – saját látomásaimról nem szólok ebben a Sirámban –

De aztán félig megőrült – Hitler a szobájában, látta bajszát a lefolyóban – most már félt Dr. Isaactól, hátha részt vesz a newarki összeesküvésben – felköltözött a Bronxba, hogy Elanor reumás szívének közeiében éljen –

Max bácsi sosem kelt fel tizenkettő előtt, noha Naomi már reggel hatkor hallgatta a rádiót a kémek miatt – vagy

az ablakpárkányról leselkedett,
mert az üres földszinten egy vénember kúszik
a zsákjával és szemétkötegeket tömköd lelógó felöltőjébe.
Max húga, Edie – 17 éve könyvelő Gimbelsnél – bérház
földszintjén lakott, elválva – így hát Edie befogadta
Naomit a Rochambeau Sugárútra –
Woodlawn–temető az utca túloldalán, sírok roppant
völgye, ahol Poe hajdanában – Utolsó megálló a bronxi
földalattin – ezen a környéken sok a kommunista.
Ugyan ki iratkozott be festőtanfolyamra a Bronxi Esti
Iskolába – egyedül járt be a Van Cortland Magasvasút
alatt, festette a Naomizmusokat –
Emberi lények ülnek a fűben hajdankori Fel–A–Fejjel
nyári táborban – petyhüdt arcú kórházi szentek hosszú
idétlen gatyában –
Arák a Lower East Side előterében kurta vőlegényeik
társaságában – elveszett magasvasúti szerelvények
a Bronxban, babiloni bérházak tetején –
Szomorú képek – de kifejezte magát. Mandolinja
odalett, az összes húr megpattant a fejében, új próbát tett.
A Szépség felé? vagy valami régi Élet–Üzenet felé?
De rugdosni kezdte Elanort és Elanornak szívbaja volt
– felment hozzá és órákon át faggatta a Kémkedésről
– Elanor kidöglött. Max a hivatalban, szivar–készletekről
készít számvetést éjszakáig.
„Nagy nő vagyok – valóban gyönyörű lélek – és ezért
ők (Hitler, Nagymama, Hearst, a kapitalisták, Franco,
a Daily News, a húszas évek, Mussolini, az élő halottak) el
akarnak hallgattatni. A pókhálót Buba fonta –"
Rugdosta a lányokat, Edie–t és Elanort. – Éjfélkor
felébresztette Edie–t és közölte vele, hogy kém, Elanor
meg dög. Edie egész nap dolgozott és nem bírta elviselni
– a szakszervezetet szervezte. – És Elanor haldokolni
kezdett az emeleti ágyban.
A rokonok felhívtak, állapota romlik – Csak én

maradtam neki – Eugene–nal földalattira szálltunk, meglátogattuk, romlott halat evett.

„Húgom susog a rádióban – Louis biztos a lakásban van – az anyja utasítja, mit mondjon – HAZUGOK! – főztem két gyerekemre – mandolinoztam –"

Múlt éjjel a csalogány vert fel / a csöndes éj közepén / dalolt aranyos holdfényben / a téli domb tetején. Dalolt.

Az ajtónak szorítottam, üvöltve: „NE RUGDOSD ELANORT!" – rám meredt – halálos megvetés – nem hiszi, hogy fiai oly együgyűek, ostobák – „Elanor a leggaládabb kém! Utasításra dolgozik!"

„– Nincsenek drótok a szobában!" – üvöltöm neki – végső egérút, Eugene az ágyon ülve figyel – hogyan szökhetne meg ettől a végzetes anyától – „Már évek óta külön élsz Louistól, – Nagymama a vénségtől járni se tud –"

Egyszerre feléledtünk valamennyien – még én és Gene és Naomi is egyazon mitológiai egytestvér–szobában – egymásra üvöltözve az Öröklétben – én Columbia–kabátban, Naomi félmeztelenül.

A fejének rontottam, mely Rádiókat, Bunkókat, Hitlereket látott – a Hallucinációk hanglétráját – saját világegyetemét – a valódi helyett – nincs út, mely másfelé vezetne – az én kozmoszomba – Nincs olyan Amerika, és még a világ sem –

amelyet jársz, mint mindenki, mint Van Gogh, mint az őrült Hanna, egyre megy – az utolsó ítéletig – Égzengés, Szellemek, Villám!

Láttam a sírodat! Ó talányos Naomi! Saját – dilinós sírom! Sömá Jiszroél! – Svul Avrum vagyok – hát te – a halálban?

Utolsó éjszakád a Bronx sötétjében – felhívtam – a kórház közvetítésével a titkosrendőrséget.

Meg is érkezett, amikor kettesben voltunk, Elanorra

üvöltöztél a fülembe – ő meg lefogyva ágyában zihált –
Sosem felejtem el a kopogást, a kémektől rettegtél éppen, – a Törvény közeleg, becsületszavamra – Az Örökkévalóság lép a szobába – a fürdőszobába rohantál, csupaszon, tiltakozva elrejtőztél az utolsó hősies végzet elől –
a szemembe meredtél, becsapottan – az őrültség végső zsarui mentettek meg engem – lábadtól, mely Elanor tört szívét vette célba,
ráreccsentél Edie–re, aki a Gimbels–cégbe belefáradva hazatért a széttört rádióhoz – és Louisnak csak egy nyomorult válás kell, hogy mihamarabb megnősülhessen – Eugene álmodozik, a 125. utcában bujkálva, négereket perel bútorrészletfizetés elmulasztása miatt, fekete lányokat véd –
Tiltakozások a fürdőszobából – azt mondtad, épelméjű vagy, pamutruhába bújtál, cipőd éppen új volt, erszényed és lapkivágásaid – nem – a tisztességed –
amikor hiába festetted valószerűbbre ajkadat a rúzzsal, a tükörben kutatva, hogy én vagyok–e az őrület vagy egy kocsirakomány rendőr.
vagy a Nagymama, ez a hetvennyolc éves kém – Látomásod – átmászik a temető falán politikai célzatú emberrablásra alkalmas zsákkal – vagy amit a Bronx falain'láttál, éjfélkor rózsaszín hálóingben, kibámulva az ablakon az üres telekre –
Óh Rochambeau Sugárút – Rémképek Játszótere – kémek utolsó lakhelye a Bronxban – Elanor és Naomi utolsó otthona, a kommunista nővérek elvesztették itt forradalmukat –
„Rendben – vegye fel a kabátját, Asszonyom – indulás – a ház előtt a kocsink – el akarja kísérni az állomásra?"
Aztán az autózás – fogtam Naomi kezét, fejét a mellemhez szorítottam, magasabb voltam – megcsókoltam és azt mondtam, a legjobb szándék

vezérelt – Elanor beteg – és Max szívének állapota
– megköveteli –
Tőlem – „Miért tetted ezt?" – „Igen, Asszonyom, fiának egy órán belül el kell hagynia önt" – A Mentőkocsi
néhány óra múlva futott be – hajnali 4–kor indult meg valami Bellevue–höz a sötét belvárosba – s ő eltűnt a kórházban mindörökre. Láttam, amint elvezették
– integetett, könnyes szemmel.

Két év múlva, egy mexikói kirándulás után – kopáran a Brentwood menti lapályon, csenevész bokor és fű
a diliházba vezető vasúti pálya kétoldalán –
új húszemeletes központi téglaépület – elvész a Long Island–i tébolyváros hatalmas gyepén – a hold roppant
települései.
Az Intézet kiterjeszti óriás szárnyait az ösvény fölé egy parányi fekete lukig – a kapuig – bejárat az altesten át –
Bementem – fura szagok – csarnokok ismét – liften fel – a női kórterem üvegajtajához – Naomihoz – Két dundi fehér nővér – Elővezették, Naomi bámult – elállt
a lélegzetem – hűdése volt –
Vézna, csontig fonnyadt – vénség jött Naomira
•behatolt fehér hajába – csontvázán lötyögő ruha
•beesett, öreg arc! aszott – banya–kép –
Fél keze merev – a negyvenes évek súlyát és
a klimaxot szívgörcs sorvasztotta el, most béna – ráncos – fején heg, a homloklebeny–műtét – roncs már, keze halálba hanyatlik –

Ó, orosz–arcú asszony a fűben, hosszú éj–hajad virágkoszorús, térdeden mandolin –
Kommunista szépség, terjesen a nyárban
százszorszépek közt ült, a beígért boldogság kartávolságnyira –
szent anya, szerelmedre mosolyogsz most, világod

újjászületett, csupasz gyerekek futkálnak
pitypang–pöttyözte mezőn,
esznek a rét szélén a szilva–berekben, s egy kalyibát
találnak, ahol őszhajú néger tanítja eső–hordója
misztériumát –
Amerikába jött áldott leányzó, sóvárgom a hangodat
újra, emlékezvén anya–zenédre, a Természet–Front
Dalában –
Ó, dicső múzsa, kinek méhéből születtem, ki az első
titokzatos élettel szoptatott és tanított szóra, zenére, kinek
kínzott fejéből először merített Látomást
gyötrött és vert koponyám – a kárhozottak micsoda
őrült hallucinációja űzött ki a saját koponyából, hogy
keressem az Öröklétet, míg nem találok Békét számodra,
ó Költészet – s az emberiség számára, mely a Forráshoz
folyamodik
Mindenség anyja, Halál! – most viseld meztelenségedet
örökre, hajadban fehér virágok, házasságodon ég–mögötti
pecsét – ezt a lányságot nem rombolhatja le forradalom –
Ó, Karmám szép Garbója, egyetlen fénykép sem
változott meg – itt az 1920–as Nicht Gedeiget–tábor – az
összes newarki tanító – Elanor sem megy el, Max sem
várja kísértetét – Louis sem vonul nyugdíjba erről
a Középiskoláról –

Vissza! Te! Naomi! Koponyát rád! Sivár halhatatlanság
és forradalom jön – kis megtört asszony – kórházak
hamuszín szoba–szeme – a bőr kórterem–szürkesége –
„Kém vagy?" A sanyarú asztalnál ültem könnyes
szemmel – „Ki vagy te? Louis küldött? – A drótok –"
hajában, ahogy a fejét verte – „Nem vagyok rossz lány –
ne ölj meg! – hallom a plafont – két gyereket neveltem
fel –"
Két éve nem láttam – bőgni kezdtem – rám meredt –
a nővér egy percre félbeszakította a látogatást –

a fürdőszobába rejtőztem, a mosdó fehér falához –„Az Iszony" – sírok – hogy újra látom – „Az Iszony" – mintha temetőben rohadó halott volna – „Az Iszony!"
Visszamentem, tovább sikongott – elvezették – „Te nem vagy Allen" – figyeltem az arcát – de elhaladt mellettem, nem nézett rám –
Kinyitotta a kórterem ajtaját – kiment hirtelen megnyugodva, nem pillantott vissza – utánabámultam – öregnek látszott – a sír pereme – „Iszonyú Iszony!"

Még egy év, elhagytam New Yorkot – a Nyugati Parton, egy berkeleyi kunyhóban álmodtam Naomi lelkéről – milyen alakot öltött, az élet folyamán, abban a testben, hamvadva vagy mániásán, túljutva az örömön –
halálához közel – oly szemekkel – saját szeretetem formája volt, maga Naomi, még–földi anyám – hosszú levelet küldtem neki – himnuszokat írtam a tébolyodotthoz – a Költészet irgalmas Urának műveit –
ettől zöld a tört fű, ettől törik szét fűben a szikla – ezért hű a földhöz a Nap – minden napraforgók Napja és csillogó vashidak napjai – melyek úgy sütnek vén kórházakra, mint az én kertemre –
San Franciscóból visszatérve egy éjjel, Orlovsky a szobámban – Whalen békés székében – távirat Gene–től, Naomi halott –
Odakint a garázs mellett földnek szorítottam fejemet a bokrok tövében – tudtam, jobb neki –
végre – nem kell egyedül néznie a Földet – kétéves magány – hatvan felé senkije sem volt – koponyák vénasszonya – az egykor hosszú–fürtű bibliai Naomi –
vagy Ruth, aki Amerikában sírt – Newarkban megvénült Rebeka – Hárfájára emlékező Dávid, jelenleg jogász a Yale–en –
Vagy Svul Avrum – Israel Abraham – jómagam –a vadonban éneklek Istennek – Ó Elohim! – és tovább,

végig – két nappal halála után megkaptam levelét –
Ismét különös Próféciák! Ezt írta – „A kulcs az ablakban van, a kulcs a napfényes ablakban van – Nálam a kulcs – Nősülj meg Allen ne szedj kábítószert – a kulcs a rács közt, a napfényes ablakban van.

Szeretettel
anyád"

vagyis Naomi –

HIMNUSZ

A világban melyet Ő teremtett akarata szerint Áldott Magasztalt
Dicsőített Imádott Égbeemelt a Szentek Szentjének Neve Áldott Ő! Newark Házában Áldott Ö! A tébolydában Áldott Ő!
A Halál házában Áldott Ö!
Áldassék a homoszexualitásban! Áldassék a Paranoiában! Áldassék a városban! Áldassék az írásban!
Áldassék Ő ki az árnyban lakozik! Áldassék! Áldassék!
Áldással könnyes Naomi! Áldással rémült Naomi!
A betegségben légy Áldott, Áldott, Áldott!
Áldással Naomi a Kórházakban! Áldással Naomi a magányban! Áldassék diadalod! A rácsaid! Áldassék utolsó éveid magánya!
Áldassék kudarcod! Áldassék hűdésed! Áldassék szemed lehunyta! Áldassék arcod sivársága! Áldassék fonnyadt combod!
Áldással Naomi a Halálban! Áldassék a Halál! Áldassék a Halál!
Áldassék Ö, ki minden bánatot a Mennybe vezérel! Áldassék Ő a vég idején!
Áldassék Ö ki Mennyet épít a Sötétben! Legyen Áldott, Áldott, Áldott! Legyen Áldott! Áldassék a Halál valamennyiünkön!

3
Csak a kezdetet ne feledjem, amikor olcsó szódákat ivott
Newark halottasházaiban,
csak látni elég volt, ahogy szürke asztalokra borulva sírt
világegyeteme hosszú kórtermeiben
csak tudni elég volt, hogy Hitler borzalmas eszméi
a küszöbön, Naomi fejében drótok, a három nagy bunkó
a hátán puffan,
a plafonon a hangok világgá rikoltják első ronda
lefekvéseit harminc éven át,
csak látni kellett az idő szökkenéseit, az emlékezés
ficamait, a háborúk robaját, egy óriási áramütés
üvöltését és csöndjét,
csak látni kellett öt, amint rikoltó képeket fest a Bronx
tetői fölött robogó magasvasutakról,
bátyjai meghaltak a Riverside–on vagy Oroszországban,
ő a Long Islanden árván megírja utolsó levelét
– napfényes ablakban a képe
„A kulcs a napfényes ablakban van a rács közt a kulcs az
ablakban van",
csak el kellett jutnia a hűdés révén addig a vaságyon
töltött fekete éjig, mikor a nap a Long Islanden leszállt
és kívül a hatalmas Atlanti–óceán a Létezés nagy hívását
üvöltötte gyermekének,
hogy térjen vissza a Lidércnyomásból – megosztott
teremtés – a kórházi párnára halni fektette fejét
– végső derengésben – az egész Föld egyetlen örök Fény
a meghitt ájulásban – e látomás számára nincs könny –
De azt a kulcsot itt kell hagyni – az ablakban –
a napfényben a kulcsot – az élőnek – aki
kézbe veheti ezt a fény–szeletet – kinyithatja az ajtót – és
visszapillanthat, hogy lássa
a teremtést visszasziporkázni ugyanabba a sírba, mely
akkora mint a világegyetem,
akkora mint a fehér ajtó fölötti boltíven a kórházi óra
ketyegése.

4
Ó anyám
mit mulasztottam
Ó anyám
mit felejtettem
Ó anyám
búcsúzom
nagy fekete cipődtől
búcsúzom
a Kommunista Párttól és szakadt harisnyádtól
búcsúzom
melled gumóján a hat fekete szőrtől
búcsúzom
régi ruhádtól s a vagina körül a hosszú fekete szakálltól
megereszkedett hasadtól
Hitler–félelmedtől
rossz novellákkal teli szádtól
szuvas mandolin–ujjaidtól
vaskos patersoni tornácokat idéző karodtól
sztrájkos és gyárfüstös hasadtól
Trockijos és Spanyol Háborús álladtól
kizsigerelt agyonnyúzott munkásokért éneklő hangodtól
rossz ágyból való orrodtól newarki savanyúságszaggal
teli orrodtól
szemedtől
Oroszország–szemedtől
pénztelenség–szemedtől
hamis–Kína–szemedtől
Elanor–nénis–szemedtől
éhező–India–szemedtől
parkban–vizelő szemedtől
hanyatló–Amerika–szemedtől
zongoránál felsülő szemedtől
kaliforniai rokonaiddal közös szemedtől
mentőkocsiban haldokló Rainey mamás szemedtől

gépemberek–megtámadta csehszlovákiás szemedtől
a bronxi festőiskolára menő esti szemedtől
a vészlejárón meglátott gyilkos–nagyanyó–szemedtől
a lakásból a lépcsőházba sikoltozva menekülő kirohanó szemedtől
karhatalmilag a mentőautóhoz vezetett szemedtől
műtőasztalra szíjazott szemedtől
eltávolított–hasnyálmirigy–szemedtől
vakbélműtét–szemedtől a
bortusz–szemedtől
eltávolított–petefészek–szemedtől
homloklebeny–mütét–szemedtől
válás–szemedtől
hűdés–szemedtől
magányos szemedtől
szemedtől
szemedtől
Virágokkal teli Halálodtól

5
Kár kár kár varjú rikolt a fehér napban a Long Island–i sírkövek fölött
Uram Uram Uram Naomi e fű alatt fél életem s éppúgy enyém mint az övé
kár kár szemem temettessék ugyanabba a Földbe ahol angyalként állok
Uram Uram nagy Szem, Mindenségre meredő, fekete felhőben mozgó
kár kár a Lények különös kiáltásaikat a hullámzó fák fölé az égre hajítják
Uram Uram te óriás Túlvilágok megőrlője hangom a Pokol határtalan térségein
Kár Kár a kitépett lábú és szárnyú Idő hívása a mindenség egy pillanata
Uram Uram égi visszhang nyűtt levelek közt a szél az

emlékezet ordítása
Kár kár minden év születésem álom kár kár New York
a busz az ócska cipő a hatalmas középiskola kár kár az
Úrnak minden látomása
Uram Uram Uram kár kár kár Uram Uram Uram kár kár
kár Uram

(Eörsi István)

Lindsayhez
To Lindsay

Vachel, a csillagok kihunytak
por lepi be a coloradói utat
egy kocsi araszol a síkon át
a félhomályban dzsesszt harsog a rádió
a törtszívű ügynök újabb cigarettára gyújt
Más városban 27 évvel ezelőtt
látom árnyadat a falon
nadrágtartóban ülsz az ágyon
az árnyék–kéz pisztolyt emel a homlokodhoz
árnyad végigzuhan a padlón.

(Orbán Ottó)

Üzenet
Message

Amióta vetkőztünk
dugtunk dumáltunk dolgoztunk
sírtunk pisáltunk együtt
egyazon álom
ébreszt fel reggelente
de te New Yorkba utaztál
rám emlékezve Helyes
Szeretlek Szeretlek
és két bátyád őrült
részeg ügyüket elvállalom
Túl sokáig voltam egyedül
Túl sokáig ültem úgy fel az ágyban
hogy nem érinthettem térdet férfiét
vagy nőét mindegy olyan szerelem kell
amelyre születtem kellesz most mellém
Tengerjárók az Atlanti–óceánon
félkész felhőkarcolók kényes acélja
Lakehurst fölött bömbölő léghajó fara
Hat nő táncol piros színpadon pucéran
Most a párizsi fákon zöld minden levél
Még két hónap és aztán otthon szemedbe nézek

(Eörsi István)

Róza néninek
To Aunt Rose

Róza néni – bárcsak – láthatnám most
sovány arcod kiálló fogad reumád
mosolyát kínját – s a hosszú mázsás fekete cipőt
melyben csontos ballábad
végigbicegett a newarki nagy hall futószőnyegén
a nagy fekete zongora mellett
a nappaliba
a gyűlés helyére
és én spanyol köztársasági dalokat daloltam
vinnyogó magas hangon
(hisztérikusan) a választmány figyelt
míg te kőrülbicegtél a szobán
gyűjtötted a pénzt –
Honey néni, Sam bácsi, egy zsebbegyűrt ruhaujjú idegen
nagy fiatal kopasz fejjel
az Abraham Lincoln Brigádból

– hosszú szomorú arcod
szexuális csődöd könnyei
(mily fojtott zokogások csontos csípők
az Osborne Terrace párnái alatt)
–álltam egykor a vécén meztelenül
és te púderezted combjaimat
sömör ellen – első zsenge
szemérmes fekete göndör szőreimet
mit gondoltál akkor szíved rejtekében
látva hogy már férfi vagyok –
és hogy egy ártatlan házibútor hallgat lábam keskeny
talapzatánál a fürdőszobában – Newark Múzeum

Róza néni

Hitler halott, Hitler az Öröklétben; Hitler
Tamerlánnal és Emily Brontéval időzik

Néha sétálsz még, látom, Osborne Terrace kísértete
a hosszú sötét halion át a lakásajtóig
gyötrötten mosolyogsz bicegsz kicsit
feltehetően virágos
selyem ruhában
üdvözlőd apámat, a Költőt, aki Newarkba látogatott
– nicsak a nappaliba érsz
szökdécselsz nyomorék lábbal
és tapsolsz amiért könyvét
elfogadta Liveright

Hitler halott és a Liveright–kiadó megszűnt
A *Múlt padlásszobája* és az *Örökkétartó pillanat* nem kapható
Harry bácsi eladta utolsó selyemharisnyáját
Claire otthagyta a mozgásművészetet
Buba ráncos emlékműként ül az Öreg Hölgyek
Menhelyén újszülöttekre kacsintva

utoljára a kórházban láttalak
hamuszín bőr alól kitüremkedő sápadt koponya
kékerű öntudatlan lány
oxigén–sátorban
régen végetért a Spanyol Háború
Róza néni

(Eörsi István)

Apollinaire sírjánál
At Apollinaire's Grave

I

...voici le temps
Oú l'on connaîtra l'avenir
Sans mourir de connaissance

Elmentem a Pere Lachaise–be fölkeresni Apollinaire földi
maradványait
azon a napon, amikor az Egyesült Államok Elnöke
megjelent Franciaországban a nagy államfői
konferencián
egyszóval jöhet a repülőtér és Orly kékje tavasztól fénylik
a levegő Párizs fölött
Eisenhower iderepül az amerikai sírkertből
és a Père Lachaise békák lakta sírjai fölött áttetszőn
lebeg a csalóka köd mint a marihuana füstje
Peter Orlovsky meg én lassan baktattunk a Père
Lachaise–en át mindketten tudtuk hogy meg fogunk
halni
így aztán finoman fogtuk egymás múlandó kezét
a városhoz hasonló apró öröklétben
utak és utcatáblák szirtek és dombok és névtábla minden
házon
az űrbe költözött nevezetes Francia elveszett címét
kerestük
hogy lerójuk hódolatunk zsenge bűnét elhagyatott
menhire előtt
és hallgatag Caligramme–ja fölé helyezzem múlandó
Amerikai Üvöltésemet
olvasson csak a sorok között a költő röntgenszemével
ahogy csoda folytán saját halála versét olvasta ki
a Szajna hullámaiból
remélem valami megvadult kispap majd a síromra helyezi

pamfletjét hogy elolvasson engem az Isten a menny
hideg téli éjszakáin
nyoma sincs már a kezünknek azon a helyen a kezem itt
firkái egy párizsi szobában a Git–Le–Coeur–ön
Ó William micsoda kemény fejed volt micsoda halálod
összejártam az egész temetőt és képtelen voltam
megtalálni a sírodat
mit akartál fantasztikusan bepólyált koponyájú
a verseiddel
Ó fennkölten büdös halálfej mi történt veled hogy semmit
sem mondasz és az aztán minden csak nem válasz

Nem vezethetsz autót a hatlábnyi sírban noha
a mindenség elég nagy mauzóleum akármihez
a mindenség sírkert és én egyedül járkálok benne föl–alá
és tudom hogy Apollinaire ugyanezen az utcán járt 50
évvel ezelőtt
tébolya rögtön befordul a sarkon és Génét is jön velünk
könyveket lopni
a Nyugat már megint háborúzik és ugyan kinek
a tündökletes öngyilkossága teszi majd rendbe az
ügyeket
Guilleaume Guilleaume hogy irigylem a hírnevedet
Amerika Irodalmának juttatott adományaidat
Égövedet hosszúra nyúlt őrült soraiban a halálról való
hülye dumával
kelj ki a sírból és kiálts be elmém ajtaján
bocsáss ki új képsorokat óceániai haikukat égszínkék
moszkvai taxikat és néger Buddha–szobrokat
könyörögj érettem hajdani létezésed gramofonlemezén
hosszan kitartott szomorú hangon és a minden ízében
édes zene kísérete szomorú és elnagyolt legyen mint
az Első Világháború
megettem a kék répákat amiket a sírodból küldtél föl
nekem és Van Gogh fülét meg Artaud eszelős

szédítő–gyökerét
és sétálni akarok New York utcáin a francia költészet
fekete köpenyében
társalgást rögtönözve veled Párizsban a Père
Lachaise–ben
és majdani költeményt mely ihletét a sírodba vérző
fényből meríti

II

Itt Párizsban a te vendéged vagyok Ó baráti árny
Max Jacob hiányzó keze
a fiatal Picasso hordoz engem egy mediterrán csőben
személyesen vettem részt Rousseau ó–vörös
díszvacsoráján megettem a hegedűjét
a Bateau Lavoir nagy összejöveteleiről nem tesznek
említést Algéria szövegkönyvei
Tzara a Bois de Boulogne–ban a kakukkoló géppuskák
alkímiáját magyarázza
zokog miközben svédre fordít engem
elegánsan lila nyakkendőbe és fekete nadrágba öltözve
arcától elálló édes bársony szakálla mint az Anarchia
falairól lecsüngő moha
örökösen arról beszélt hogy mennyit veszekedtek André
Bretonnal
akinek egy napon segített megnyírni arany bajuszát
a vén Blaise Cendrars a dolgozószobájában fogadott és
fáradtan beszélt Szibéria végtelen távolságairól
Jacques Vaché meghívott magához hogy tekintsem meg
rettenetes pisztolygyűjteményét
a szegény Cocteau a hajdan csodálatos Radiguet miatt
búslakodott legutolsó gondolatánál elájultam
Rigaut–nak ajánlólevele volt a Halálhoz
és Gide a telefont dicsérte meg a többi említésre méltó
találmányt
alapjában véve egyetértettünk bár ő levendulaszínű

alsóneműkről pletykált
noha teleitta magát Whitman füveivel és ármánykodott
ellene minden szerelmes aki csak nevén nevezte
Coloradót
Amerika hercegei akik srapnellal és baseball–el
megrakodva érkeztek ide
Ó Guillaume a világ olyan egyszerű harcolni olyan
egyszerűnek látszott
tudtad–e hogy a nagy politikai klasszikusok meg fogják
támadni a Montparnasse–t
anélkül hogy egyetlen profetikus babérággal is álcáznák
a homlokukat
anélkül hogy egyetlen zöld ütemet is őriznének
a párnájuk alatt
egyetlen levél is maradna háborúikból – Majakovszkij
megjött és lázadt

III
Visszajöttem leültem egy sírra és csiszolatlan menhíredre
meredtem
a szikár gránittömb akár egy befejezetlen fallosz
egy feszület két verset olvaszt a kőbe a kőlapon a Coeur
Renversée
meg az Habituez–vous comme moi A ces prodiges que
j'annonce Guillaume Apollinaire de Kostrowitsky
valaki egy százszorszéppel teli lekváros üveget tett ide
meg egy gépírónő 5 dollár 10 centes szürrealista
kerámia rózsáját
boldog kis sír teli virággal és fölfordult szív
egy szépszál mohos fa alatt ahol kígyózó törzzsel ültem
nyári ágak és levelek ernyőzik a menhirt és senki sincs
ott
Et quelle voix sinistre ulule Guilleaume qu'es–tu devenu
legközelebbi szomszédja egy fa
alatta a keresztbe rakott csontok kupaca és talán

a megsárgult koponya
és a Szeszek kinyomtatott versei a zsebemben és hangja
a múzeumban
Egyszerre csak középkorú léptek a kavicson
egy ember rábámul a nevedre és tovább indul
a krematórium épülete felé
ugyanúgy gördül felhőin át az ég ahogy a mediterrán
napok a Riviérán a háború alatt
iszákos Apolló szerelmeskedik alkalmi ópiumevő
magához vette a fényt
Valakinek csak kellett érezni az iszonyatot a St.
Germainben amikor kidőlt közülük Jacob és Picasso
köhögése a sötétben
a letekert kötés és a koponya az ágyon elernyedt tömzsi
ujjai a titok és az egyéniség elveszett
harang kondul a toronyban lenn az utcán madarak
csicseregnek a gesztenyefákon
a Bremont család alszik közelükben Krisztus függ
nagymellüek és kívánatosak sírboltjukban
ölemben cigaretta füstölög és füsttel meg lánggal tölti
meg a könyvlapot
egy hangya fut végig bársonyzekémen a fa melynek
nekidülök lassan növekszik
cserjék és ágak törnek a sírokon át a magasba selymes
pókháló csillog a grániton
Itt vagyok eltemetve és sírom mellett egy fa alatt ülök

(Orbán Ottó)

A valóságos oroszlán
The Lion for Real

„Soyez muette pour mo/, *Idole contemplative..."*

Hazamentem és egy oroszlánt találtam a szobámban
A vészlejárón kirohantam üvöltve Oroszlán! Oroszlán!
Két gépírónő tépdeste barna haját és az ablakot bevágta
Hazaloholtam Patersonba és ott maradtam két napig.

Felhívtam reichiánus analitikusomat
aki már régen kirúgott mert marijuánáztam
„Megtörtént" ziháltam „A szobámban oroszlán van"
„Attól tartok, nincs miről beszélgetnünk" és lerakta
a kagylót.

Elmentem régi fiúmhoz berúgtunk a nőjével együtt
Megcsókoltam a srácot és őrülten csillogó szemmel
közöltem vele hogy van egy oroszlánom
A padlón tekeregve tusáztunk megharaptam
a szemöldökét mire kihajított
Végül az utcán parkoló dzsipjében onanizáltam
nyöszörögve „Oroszlán."

Megleltem regényíró barátomat Joeyt és ráüvöltöttem
„Oroszlán!"
Rámnézett érdeklődve és felolvasta spontán együgyűen
ravasz kábítószeres verseit
Oroszlánokról akartam hallani de csak Elefánt Tigroszlán
Hippogriff Orrszarvú Hangya szerepelt ott
Mégis azt hittem megértett amikor szerettük egymást
Ignaz Wisdom fürdőszobájában.

De másnap egy lapot küldött Smokey Mountain–i
remetelakából
„Szeretlek kicsi Bo–Bo tündibündi arany–oroszlánjaiddal
együtt
De minthogy nincs Én és Nincs Rács Oroszlán sincsen
drága Atyád állatkertjében
Azt mondtad anyád őrült volt ne várd tőlem hogy
Vőlegényed számára Szörnyet produkáljak."

Zavartan kábultan zilált felidéztem a harlemi bűzében
éhező valódi oroszlánt
Kitártam az ajtót a szoba tele volt dühének
bombarobbanásaival
Éhesen bőgte le a vakolt falat de senkise hallhatta odakint
az ablakon át
Szemembe ötlött a szomszéd ház sarka, ott vöröslött
fülsiketítő csöndben

Egymásra meredtünk, engesztelhetetlen sárga szeme
a vörös szőrdicsfénykoszorúból kilobogva
Megnyálkásodott a szememtől de abbahagyta a bőgést és
köszönésfélét vicsorított.
Megfordultam és kelvirágot főztem vacsorára vasból való
gáztűzhelyemen
vizet forraltam és megfürödtem az öreg kádban
a mosogató deszka alatt.

Nem evett meg, bár szántam amiért éhezik jelenlétemben.
A következő héten sorvadozott, nyavalyás bugyor teli
csonttal, búza–bajsza kihullt
bősz és vöröslő szemmel feküdt, nagy sajgó szőrös feje
a mancsán
a tojásrekesz–polc mellett melyen vézna Platón– és
Buddha–kötetek sorakoztak.

Éjjente mellette ültem, pillantásom kerülte éhes molyette arcát
magam sem ettem, legyöngülve bőgött a sötétben engem rémképek gyötörtek
Hogy felfal az oroszlán a Kozmikus Egyetemnegyed könyvesboltjában, oroszlánná válva éhezem Kandinsky professzornál, az oroszlánok menhely–cirkuszában halok meg
Reggelente felébredtem az oroszlán tovább halódott a padlón – „Iszonyú Jelenlét!" kiabáltam „Falj fel vagy halj meg!"

Akkor délután felkelt – az ajtóhoz ballagott a falat mancsolva hogy megtámogassa remegő testét
Szájának feneketlen padlása alól szívettépő morgást bocsátott világgá
Súlyosabban visszhangzóit mennyezetemtől a mennyig mint Mexikóban az éjszakai vulkán
Kilökte az ajtót és így szólt reszelős hangján „Nem most Picikém – de még visszajövök."

Oroszlán ki már tíz éve zabálod szellemem csak a saját éhségedről tudsz
A kielégülés gyönyöre nélkül Ó Mindenség üvöltése Kiválasztott hogyan is lettem
Elevenen hallottam ígéretedet felkészültem a halálra szolgáltam eddig
Kiéhezett és ős Jelenlétedet Ó Uram a szobámban várok tégy velem amit akarsz.

Párizs, 1958
(Eörsi István)

Meszkalin
Mescaline

Rohadék Ginsberg, meztelenül bámultam ma a tükörbe
kifigyeltem a vén koponyát kopaszodom
ritkuló hajam alatt a konyha fényében a kókuszom úgy
csillog
mint valami szerzetes koponyája a vén katakombákban
ahol
zseblámpájával világít az őr
a nyomában járó turistacsordának
szóval az ott a halál
a cicám nyivákol és benéz a kamrába
Boito énekel a lemezen ma este ősi dalt az angyalokról
Antinous mellszobor a megbámult fényképen állhatatosán
bámul lefelé a falról
fény zuhog az Isten törékeny kezéből fagalambot küld
a földre a hidegvérű szűznek
Beato Angelico mindensége
a macska megveszett és hol itt hol ott kaparászik
a padlón

Mi történik ha a halál gongja fejbe csapja a rohadék
ginsberget
miféle mindenségbe lépek be akkor
halál halál halál halál halál a macska nyugton van
megszabadulunk–e valaha is tőled – rohadék ginsberg
Akkor rohadj csak, hála Istennek tudom
hála kinek
hála kinek
Hála neked, Ó Uram, szememen túl lakozó
az ösvénynek valamerre vezetnie kell
az ösvénynek
az ösvénynek

a hajók rohadék rakományán át, Angelico orgiáin át
Ping, lebabázni és tűnni a francba
talán ez a válasz, nem tudod amíg nincsen srácod
Nemtom, nem volt még srácom és ahogy elnézem
magamat nem is lesz

Igen, meg kéne javulnom, meg kéne házasodnom
kitalálni hogy mi ez az egész
de ki nem állhatom ezeket a rám ragadó nőket
Naomi szaga
öeee, nyakig vagyok ebben a megszokott rohadék
ginsbergben
nem bírom már a fiúkat se
nem bírom
nem bírom
és tényleg ki akarja magát meglöketni
Hatalmas tengerek tűnnek tova
az idő árja
és ki akar híres lenni és autogrammokat osztogatni mint
valami filmcsillag

Tudni akarom
tudni tudni röhejes *akarom akarom* MIT rohadék ginsberg
Tudni akarom mi történik azután hogy elrohadok
merthogy én máris rohadok
hullik a hajam pocakom van és utálom az egész
nemiséget
a mindenség a seggemre nehézkedik túl sokat tudok és
mégsem eleget
tudni akarom mi történik azután hogy meghalok
nyugi idejében meg fogom tudni
csakugyan kell azt nekem már most tudni?
van annak haszna valami haszna haszna haszna
halál halál halál halál halál
isten isten isten isten isten isten isten a Magányos

Vadász
az írógép ritmusa

Mit tehetek az Égért én aki itt döngetem az írógépet
Torkig vagyok fordítsd meg a lemezt Gregory ó de klassz
éppen azt csinálja
és nagyon is jól tudom hogy egymillió fül
egymillió iszonytató fül, a mindenféle érintkezés
a túl sok kép az újságokban
megfakult megsárgult lapkivágatok
Eltávolodom a verstől a sötét elmélkedés felé

az elme mocska
a világ mocska
az ember félig mocsok
a sírban teljesen az

Mire gondolhat most Williams Patersonban, annyi halállal
a vállán
olyan hamar olyan hamar
Williams, mi a halál?
Szembenézel–e pillanatonként a nagy kérdéssel vagy
elfelejted és a reggelinél vén dög szerelmed arcába
bámulsz
kész vagy–e újjászületni
kimaradni a világból és bejutni az égbe
maradj csak ki, maradj csak ki
és ezzel kész – és nézz végig egy életet – az egész
öröklétet – semmivé
lett, a hold beugratós kérdésévé amire nem tud felelni
a föld
Ne adj Üdvöt az embernek! Ne adj Üdvöt az embernek!
Ne adj Üdvöt nekem! Ne!

Céltalan írni ha a szellem nem vezérel

(Orbán Ottó)

A válasz
The Reply

Az isten válasza elítéltetésem! Törölnek,
    költészetem a tüzes főkönyvből kiiktatva
    hazugságaimra pondró súgja fülembe a választ
    látomásaimra csontvázam rémképétől szememet óvva
                eltakaró kezem
istenülési vágyamra reszkető állam bozótja
    mely szörny szőreként fedi be koponyámat
    A gyomor a lélek rizsáját okádja, hulla a
    bambusz–kaliba padlóján, mászik a test–hús
        a végzetes rémálom felé agyamban
A gyilkosát imádó teremtés robaja, a Végtelennek
        csicsergő madárhad, ugatás hangja,
        mint hányás a légben, Halált vartyogó békák a fáknál
        Szeráf vagyok és nem tudom hová tartok az űrben
        Ember vagyok és nem tudom hová tartok a Halálban –
            Krisztus Krisztus szegény reménytelen keresztre
emeltetett a dimenziók közé
            hogy lássa az Örökre–Megismerhetetlent!
halott gong borzong minden húson át s egy örökkön élő
        roppant Lény az agyamba belép
ez a Jelenlét, megörökíthetetlenül Hatalmas! Jelenlét
        a Halálban mely előtt gyámoltalanul állok
            Allenből koponyává varázsol
Álmok Ős Egy–Szeme melyben nincs ébredés csak halál
                van –
    egy iszonyú Kéz kezemet a sötétbe taszítja – a
        szétmetélt féreg vak rángása – az eke
                maga az Isten
A mindenség előtti szörny sötétség micsoda gombolyaga
    tért vissza hozzám vak parancsaival!
    kiolthatom e tudatot, visszaszökhetek

New York–i szerelmemhez, meg is teszem
Szegény szánalmas Krisztus beijedsz a megjósolt
Keresztől,
Halni sose kelljen –
Szökök, de nem örökké – eljő a Jelenlét, az óra
eljő, különös igazság hatol be a világegyetembe,
a halál ismét kimutatja Létét
s én kétségbeesem hogy *elfeledtem! elfeledtem!*
végzetem visszatér bár belehalok –
Mi lehet szent ha ez az lzé a teljes világegyetem?
minden leiekbe bekúszik mint holdfényes felhők mögül
daloló
vámpírok hangja –
szegénykém kuporodj le
szakállas csillagok alá fekete perui földön
hogy elpotyogtasd terhem –szörnyethalok amiért
meghalok!
Nem gátak és piramisok de halál, és készüljünk fel erre
a pőreségre, a szegény csontokat hangyás és
szélvészes hosszú szája
szárazra szopja, lelkünket meggyilkolja, hogy
megalkossa a saját
Tökéletességét!
A pillanat eljött, Akaratát feltárta örökké és nem
menekülhetek immár a régi Létbe ahogy
a csillagok sem
lelik meg végállomásukat az elviselhetetlen zenének
ugyanabban a sötéten lebegő kikötőjében
Énem sem menedék, mert lobog már
s a világ sem, mert az is az Övé, hogy bombázza és
befalja!
Elismerem hatalmát! Elernyed
görcsös kezem – rémült koponyám
– mert az önszeretetet választottam –

szemem, orrom, arcom, faszom, lelkem – és most az
arcnélküli Rontás!
Milliárd kapu ugyanabba az új Létbe kitárul!
A mindenség kifordul hogy befaljon!
és a zene hatalmasan kibődül az embertelen ajtón –

1960
(Eörsi István)

Szomorú énem

(A *Reality Sandwiches* [1963] című kötetből)

Burroughs művéről
On Burroughs' Work

A módszer tiszta hús legyen
   s ne szimbólumok szósza,
látomások és börtönrácsok
   ahogy valóban láthatók.

Börtönrácsok és látomások
   pompás leírásban
szabatosan ábrázolják
   Alcatrazt és a Rózsát.

A pucér löncs nekünk nem furcsaság,
   esszük a valóság–szendvicseket.
De saláták az allegóriák.
   Ne titkold őrületed.

(Eörsi István)

Szerelmes vers Whitman témájára
Love Poem on Theme by Whitman

Bemegyek halkan a hálószobába és a mátkapár közé
lefekszem
égből–lezuhant testük megfeszülve vár meztelenül és
nyugtalanul
karjuk eltakarja szemüket a sötétben,
vállukba, mellükbe temetem az arcom, bőrüket
belélegzem,
cirógatok, csókolok nyakat és arcot és a fart kitárom
a megismerésre,
lábak befogadásra készen, széttárva a magasban,
hímvessző a sötétben nyilallva támad
felkorbácsoltan a nyílástól a sóvár fejig,
vacogó–pucéran egybekulcsolt testek, forró ajkak és
tomporok egymásba csavarozva
és szemek, villogó, bűvölő szemek, önfeledt nézéssé
kitágulok,
és a mozdulat nyögései, hangok, kezek a levegőben,
kezek a combok között,
a meglágyult ajkak nedvében ázva, hasak lüktetve
összehúzódnak
míg a fehér kéj az örvénylő lepedőre árad,
és a menyasszony bocsánatért esdekel és a vőlegényt
a szenvedély és részvét könnyei lepik el,
s én kikelek az ágyból újra feltöltődve a búcsú végső
meghitt mozdulataitól és csókjaitól –mindez mielőtt
felébredne az elme, árnyak és zárt ajtók
mögött a sötét házban
ahol a lakók kielégítetlenül kószálnak az éjben,
meztelen kísértetek, odakint a csöndben keresik egymást.

(Eörsi István)

Feljegyzés egy álomról
Dream Record

Részeg éjszaka San Franciscó–i
lakásomban egy fiúval: lefekszem:
sötétség:
                Mexico Cityben
Joan Burroughst látom: kerti
székében előredől, karja
a térdén. Tiszta szemmel és
csüggedt mosollyal vizsgál, arcán
helyreáll a finom szépség melyet
különössé tett tequila és só
mielőtt fejébe golyó röpült.

Beszélgettünk, mi történt azóta.
Nos, Burroughs mit csinál most?
Bill a francban, Észak–Afrikában.
Ó, és Kerouac? Jack még mindig ugrál,
beat–lángesze semmit sem változott,
noteszai Buddhával teli.
Remélem is – nevetett Joan.
Huncke még sitin van? Dehogyis,
nemrég láttam a Times Square–en.
Hát Kenney hogy van? Nősen, ittasan
és frankón Keleten. Hát te? Új
szerelmek Nyugaton –
                s már tudtam,
hogy álom ő: faggatni kezdtem
– Joan, milyen a halott
tudása? szeretheted–e még
halandó ismerőseidet?

Hogyan emlékszel ránk?
A lány
elhalványult – és máris
esőpecsétes sírkövét láttam
az olvashatatlan felirattal
kicsiny fa göcsörtös ága alatt
egy mexikói elhagyatott kert
burjánzó füvében.

(Eörsi István)

Szomorú énem

My Sad Self

FRANK O'HARÁNAK

Olykor ha szemem vörös
felmegyek a Rádió–palota tetejére
s világomat bámulom, Manhattant –
házaimat, utcáimat, hőstetteim színhelyét,
manzárdokat, ágyakat, hidegvizes lakásokat
– az Ötödik Sugárutat, melyet szintén agyamban hordok,
hangya–autóit, kis sárga taxiit, sétafikáló
gyapjúfoszlány–embereit –
Hidak panorámája, napkelte Brooklyn gépezete fölött,
napnyugta New Jersey fölött ahol
születtem és Paterson fölött ahol hangyákkal
játszadoztam –
újabb szerelmeim a 15. úton,
dúltabb szerelmeim a Lower East Side–on,
egykor legendás szerelmeim a Bronxban
távol innen –
e rejtett utcákba sikátorok futnak
történetem summája, kimaradásaim
és önkívületeim színhelye, Harlem
– nap süt mindarra ami enyém
egy szemvillanással a láthatárig
végső öröklétemben –
víz az anyag.

Szomorún
lépek a liftbe és megyek
le, tűnődve,
s a járdán ballagok belebámulva minden
tükörüveg–arcba,
kutatva, ki szeret,

majd bódultan megállok
egy autó–kirakatnál
elnyelnek szelíd gondolatok,
a forgalom hullámzik az Ötödik Sugárút
összezárul mögöttem
várva a percre, mikor...

Ideje hazamenni és vacsorát főzni a rádió
háborús híreinek romantikájára fülelve

...minden mozgás megáll
s én a létezés időtlen szomorúságában ballagok
gyengédség áramlik át a házakon,
ujjhegyem érinti a valóság arcát,
saját könnycsíkozta arcom egy ablak
tükrében – alkonyatkor –
amikor nincs bennem vágy –
cukorkákra – sem a megértés ruháira
vagy japán lámpaernyőire –

Me gzavar köröttem a látvány
ember furakszik át az utcán
csomagokkal, újságokkal
nyakkendősen, szép ruhában
a vágya felé
Férfi, nő özönlik a járdán
vörös fények mérik sietős órák
s mozgások idejét a járdaszegélyen –

És mindezek az utcák
oly harántosan, bőgve, hosszan nyúlnak el
magas épületeknél peckesen elvonuló
vagy nyomornegyedbe fúló sugárutak mentén
oly dadogó forgalmon,
sivító kocsikon s motorokon át

hogy belesajdul e táj,
e temető
e halottaságyi
vagy hegyi csönd
melyet egyszer látott
s többé sose bírt vagy vágyott
a jövendőbeli elme,
hol az én egész Manhattanemnek el kell tűnnie.

(Eörsi István)

Az Isten miért szeretet, Jack?

(A *Planet News* [1968] című kötetből)

Az Isten miért szeretet, Jack?
Why Is God Love, Jack?

Mert párnákon
nyugszik fejem,
Mert sírok sírbasüppedt
dolgozószobámban
Mert köldököm alá
süllyedt a szívem
mert levegős és
vén a hasam
teli gyöngéd
sóhajjal és
nevezetes mellem
sír – míg
egy kézérintés
lecsillapítja –
Mert megriadtam
Mert dalolva röpítem
szerelmetes
felemhez hangom –
Mert szeretőn szeretlek
drágám, másik
énem, élő
mátkám
barátom, gyöngédszemű
öreg uram –
Mert az élet teljében
vagyok és mégsincs
választásom
leigáz az az érzés
hogy én vagyok Az, ki
Vesztett
Keresve még keresve

a mámort – a szív
az altest az ágyék és comb
pompás üdvét
Meg nem tagadva
38 év 145 font fej
kar és láb húsból
Egyetlen whitmani
lábujjköröm sem ítél el
s látnoki hajszál se száműz
könyörtelen Pokolra,
Mert gépies burokból
megvallom szégyenlős vágyam.

(Eörsi István)

Kávéház Varsóban
Cafe in Warsaw

Műanyag–széken ücsörgő kísértetek
bőrkesztyüs kísértetek e kávéházon egy órára átlibbenők
sebhelyes arcú kísértet–lányok, keskeny szemöldökök
fekete harisnyák
csinosan lenyalt hajú szőke kísértet–fiúk állukon pici
szakáll
fényes fekete asztalok fölött késő délután összesereglő új
kísértetek, mély társalgásba merülök
a történelem bús szopránja dalol sztereón
– a 18. századi falak és ablakok távlati képe az Új Világ
Sugárúttól III. Zsigmondig aki
kivont karddal figyeli talapzatáról a lengyel ifjúságot
három évszázad óta –
Ó lengyel kísértetek mit szenvedtetek amióta romantikus
zongoráját Chopin telesírta
a régi épületekre és a hajnalba nyúló víg murikra bomba
hullt
az enyésző gettó első sikolyai – munkások lépnek át
a háború előtti rózsaszín–kék hálószoba–falakon,
a napsütötte romokat eltakarítják –
Most a kísértetek kézcsókra gyülekeznek, lányok
szájcsókra, párizsi piros boszorkány–frizurák
és finom aranyórák – nagy barna aktatáskával ülni
a sárga falnál –
elszívni három cigarettát fekete keskeny
nyakkendő–díszben, egy új filmet bólongva dicsérni –
Ó kísértetek, Krisztus és a testetek el ne hagyjon ebben
az órában míg fiatalok vagytok
e háború utáni mennyben mely a kommunizmus
verítékétől pecsétes, minden szerelmetek és sima fehér
arcbőrötök oly lágynak tetszik egymás szemében.

Ó kísértetek, szelíd borotvált arcotok mily szép, sápadt
ajakrúzsotok, sálatok, kényes sarkatok
milyen szép távoli pillantástok, amint keresztbevetett
lábbal ültök az asztalnál, hosszú pillájúak
milyen szép türelmes szeretetetek ahogy együtt
böngészitek a művészlapokat –
milyen szépen léptek be a bársony–függönyös ajtón
a túlzsúfolt helyiségbe belenevetve,
hogy vártok kalaposán, arcokat méricskélve, aztán
sarkonfordultok és eltűntök egy órára,
vagy a bárpultnál meditáltok míg a lassú pincérnő végre
elkészíti a forró piros teát, perc hullik percre
álltok míg az órákat elkongatják a templomi harangok és
múlnak az évek és ti itt maradtok a Nowy Swiaton,
milyen szépen szorítjátok össze a szátokat, ajkatokról
tovafújjátok a füstöt, kezeteket dörzsölitek
vagy nevetve összehajoltok e bozontos őrült láttán, aki
sírva ül köztetek, idegen ember.

1965. április 10.
(Eörsi István)

Guru
Guru

A hold arca tűnik el
csillag rejtőzik, nem én
A Város vész el – én maradok
elfelejtett cipőmben és
láthatatlan harisnyámban
A harangszó hívogat

London, Primrose Hill, 1965. május
(Eörsi István)

Az első buli Ken Keseyéknél a Pokol angyalaival
First Party at Ken Kesey's with Hell's Angels

Hűs vak éj a vörösfenyőkön át
kocsik parkolnak kinti árnyban
túl a kapun, csillag dereng
a szurdok fölött, az oldaltornácnál
tűz ég s pár fáradt lélek gunnyaszt
fekete bőrjakóban. Hajnali három,
sárga csillár a nagy faházban
hangerősítőkről gőzerővel
dől a Rolling Stones Ray Charles Beatles
Jumping Joe Jackson s húsz fiatal
táncol a padló rángására
fürdőszobában kis marihuana,
skarlátnadrágos lányok, egy izmos
simaképű férfi izzadtan táncol,
sörkonzerv–roncsok szétszórva, akasztott
szobor bokázik görbült magas ágról,
gyerekek szunnyadnak hálószoba–ágyban.
S négy rendőrkocsi parkol a festett
kapun túl, rőt fény kering a lomb közt.

(Eörsi István)

Szeptember a Jessore–i úton

(A *The Fall of America* [1972] című kötetből)

Elégia Neal Cassadyert
Elegy for Neal Cassady

Oké Neal
éteri Szellem
tiszta mint mozgó lég
kék mint városi hajnal
boldog mint a fény melyet a Nappal sugároz
a város új épületei fölé –

Mája Óriás téglái újra magasodnak
a Lower East Side–on tejes
ködfüstben ablakok ragyognak.
Jelenésre nincs most szükség.

Peter a szomszéd szobában szomorún egyedül alszik.
Új testet öltöttél? Hallod–e szavam?
Ha volt erő, hogy hallja a láthatatlant
És áttörjön Mája Falán
a tied *volt* az –
Szellem, most mi vagy?
A testben lakoztál –

A testet elhamvasztottak
Vasúti sín mentén
San Miguel Allende Sivatagban
kívül a városon,
szellemmé vált a Szellem
vagy a géplény Hamuvá enyészett.

Gyöngéd Szellem, köszönöm hogy megérintettél gyöngéd
kézzel
Midőn fiatalon, szépséges testben lakoztál
Mily tiszta érintés volt, Remény túl Mája étkén

Mi vagy most,
Személytelen, gyöngéd –
megmutattad nekem az izmod (melegséged) több mint
húsz éve
amikor mellednél remegve feküdtem
átölelted nyakam,
–álltunk egymás mellett egy 103. utcai üres szobában
Hallgattuk a recsegő rádiót
hunyt szemmel
Sabda örök pírja
felfénylett agyunkban
Illinois Jacquet Szaxofon–Borzongása
Louis Jordan látnoki Rikoltozása közben,
Mézcsepegtetők, Gyere Mihály és nyiss kaput
Krisztus Apokalipszisének –
Az épületek mellékesek –
Ez az én New Yorki Látomásom
Kint a Keleti Negyed iroda–lakásai
ahol felsírt a telefon tegnap éjjel
s egy idegen barátságos denveri Hang
megkérdezte, hallottam–e, hogy nyugaton mi újság?

Balsejtelmem volt, Eugene Oregon vagy Hollywood
fenyeget
készülő kudarcok.
„Nem", mondtam – „itthon se voltam egész héten",
„Nem hallottad hogy nyugaton mi újság,
Neal Cassady meghalt –"
Peter galambhangú Óh–t lehelt a falon túl a másik
készülékbe.

Képed néz derűsen, könnyesen, feszülten,
egy gyertya lobog,
zöld füstölő–rúd a házi istenek előtt.
A Katonai Parancsuralom legyőzi az Egyetemeket,

Próféciád
közeleg, legkedvezőbb értelme ledönt Minket
míg fel nem ébred a Nagy Év.

Kesey Oregonban regény–nyelven ír
egyedül családi farmon.
Nem vót több dógod? Művedet befejezted?
Láttad–e elsőszülött fijad?
Oszt mér hattál minket itt?
Megnyertük a csatát?

Rémkép vagyok fogsoros csontváz, koponyám
párnán pihen
hívlak szellem
isten visszhang tudat, szomorún
mormolok magamnak.

Nincs szükség sirámra hajnali fényben,
a világ szabadult
vágy kielégült, történetednek vége
a mese végigmesélve, Karma megoldódott
imák betetőzték a
testet öltött látomást, az új tudat beérett,
a szellem bejárta körét,
a világ üresen áll, buszok bömbölnek az utcán –
bőséges szemét szétszórva a járdán –
A Ragyogás megalvadt, meghitt fantomszerű fátum
ön–hajnalához visszatért,
végzeted vasúti sínre zuhant

Testem lengén lehel
egyedül fekszem,
élek
Csak a hús halmairól hervad le a hűség –
bő boldogság boltozódik bennem,

beszélni tudnék hozzád örökkön,
A gyönyör kimeríthetetlen,
lélekkel társalog a lélek,
Ó élek.

Lélek Uram, bocsásd meg bűneimet
Lélek Uram áldj meg ismét engem
Lélek Uram bocsásd meg rémkép testem kívánságait
Lélek Uram múltbeli jóságod hadd köszönjem
Lélek Uram az Égben, Miben különbözött halandó formád
Mi újat nyújt még a Tér nagy mutatványa?
Szédült szenvedélyeket a Kérdés
nemződéseit? gyötrelmes ügetést Texasban
éjjel?
pszichédéiikus busz hedzsra–dzsesszét,
Zöld autó–poézist, ihletett utakat?
A legtöbbször Jack nézett Lowellben búsan szembe
a rémmel –
csak a te nemes Éned volt még olyan magányos.
Lélek Uram, én meg egyedül sodródom:
Ó mély sóhaj.

1968. február 10, 05–05,30.
(Eörsi István)

Ezüst Durangón túl,
a mexikói Sierra redői fölött
Past Silver Durango Over Mexico Sierra Wrinkles

Nyugatra Anya–hegyek sodródnak a Csendes–óceán felé,
zöld–lejtős kanyonok hatalmasabbak mint Mexikóváros
utak nélkül felhővirágok alatt melyek parányi
árnyképvirágokat rajzolnak zöld csúcsokon –
villamosság nélkül kígyóznak folyómedrek édeneken át
– Huichol vagy Tarahumara magányok egyenetlen
hektárjai, hangyajáratok a sziklás platókra,
magára maradt indián alázat vájatai, kéz szántotta
hegyoldal parcellák –
csupasz fehér felhőlombok némán vonulnak néma zöld
földrögök fölött.
Ó embernélküliség hatalmas mekkái, Fénylő felhőagyak
tornyosulnak a kék űrben a Napba
szivárvány füzérekkel a fehér vízgáz fölött, Ó fák prémébe
öltözött védtelen test az áttetsző légben, Amerika
látható zöld melle!
hatalmasabb mint ember az Anya Hegyek nagyobb
meztelenséget tárnak fel mint amekkorát Baktéria
legnagyobb bombája kigondolhatna
Vízhatlan esővárosok sodródnak és nem oldanak föl
Történelmet,
fehér esőhajók a Zenit Kék Óceánjába merülve –
Se kikötő se főváros a láthatáron, barázdált smaragd
mezák végtelenrügyezésben
ahol folyók és hangyák gyűjtik a szemetet amit maga
mögött hagyott az ember Mexikó Völgyében –
Vas elrozsdásodik élő fa gyökerek alatt és szivárog vissza
a földbe

táplálni az Ego érzékeny indáit melyek befedik
a tudattalan gránit zöld mohás hegyeit.
Ég és Óceán tükrözi egymás azúrját, a horizont elmerül
a megsárgult spektrumködben –
Baja California Kék vize laposan simul az Egyesült
Államok barna hónaljához,
Folyómedrek sározzák a deltát könnycseppekkel Utah
porát áztatva – Zöld öntözött farmnégyzetek
a sivatagban
és a trágyaszínű gáz, Los Angeles mellett a munka barna
párája a Sierrák magasságáig emelkedve –
szürke köd úszik keresztül a hegy alacsony hágóin,
a város nem látható.
Lebegő karosszékek ereszkednek le
az égből a napsütésben, előre–hátra billegve a levegő
szennyezett mezejében.

(Györe Balázs)

Neal hamvairól
On Neal's Ashes

Szikláshegységre kéken villanó gyöngéd szemek mind hamu
mellbimbók, Bordák hüvelykujjamat ismerők mind hamu
száj melyet nyelvem érintett egyszer vagy kétszer mind hamu
csontos arc lágyan a hasamon salak és hamu
fülcimpa szemhéj, fiatal makk, göndör fanszőr
mell melege, férfi–tenyér, gimnazista comb,
baseball–bicepsz, tompor n(y)ealó bársonyos bőre
mind hamu, hamu megint.

1968 augusztusa
(Eörsi István)

Reflexiók Álmosszemben
Reflections In Sleepy Eye

ROBERT BLYNAK

3489 barátságos ember
Szilfa liget, fűzfa, vörös pajták
Kék Föld Megyében, apró birtok
gázégő ormánnyal a dombon,
Hatalmas bogarak és gyíkok –
narancssárgára festett acél
daruk és tehertaxik,
Zöld ültetőgép lefele mutat
Tudomány Játéka föld–fasz.
Sekély áradás, bevetett sima mezők
felforgatva, felszántott
barna gabonatarló,
tárcsákat vontat a traktor a bekerített földön.
Térdre borult vén juharfa
a pocsolya–áradásban,
fehérre festett gáztartályok
a springfieldi pályaudvar fatelepén,
pici vonat parádézik el Hús
Fűszer Sarkcsillag Vetőmag
Árboc tetején lobog a Zászlónk
tv–antennák, hatalmas leveles feszes
antennás zöld fák,
napsütötten állnak fatörzsek
Nyáj a viharkerített dombon,
kis zöld liget –
egy erdő Kanadából
erre a síkságra – Gabonasiló hálós tárolókban,
Szélmalmok Tracyben,
Kék zománcos gabonaraktárak

alumínium sapkája, fehér napsugár minaretek.
Nyirokmirigy szántásra kiválóan alkalmas
kender, speciális gyógymód
meghűlés influenza
fülgyulladás tünetekre és
fülkürt elzáródásra –
Fa, kettéhasadt meghajolt törzs
az ágak a földön –
Sok föld, kevés ember, fölfele meredő
sírkövek
ezüst végű falloszok az ég felé –
Aum, Om, Ford, Postaláda
telefonpózna feszül
az út mentén. Tó ház
deszkakerítés, fa árnyék
fenyves domb sír, Ó
Benton–tó kéken hullámzó vize –
végül elért az idő
a tégla pajtához! összedőlt!
Vastag vén tölgy tuskó jó mélyen
besüppedve a föld alá.
Farm autó földműves tárcsás ekével,
egyenletesen hasítja a vas a sima földet,
hegy hullámzik –
Tehenek legelnek az égerfa fiatal hajtása alatt,
lehajlott ágak boltíve átlátszó barna
folyómedrek, fák a parton az árnyékot
figyelik, egyenesek vagy a földre
térdepelnek

Autótemető tölti meg a szemet
csillog a vas, rozsdásodnak
a krómozott lökhárítók –
Fehér keresztek, Vietnami Háború Halottai
templomharangok szólnak
Autók, srácok, nyitva
a hamburger–árus, pajták mosolya
fehér szem, ajtó száj.

1969. május 9.
(Györe Balázs)

Halál mindenütt
Death on All Fronts

„A bolygónak befellegzett"

Újhold néz le kedves beteg bolygónkra
Az ég közepéig űzte Orion a Mozdulatlan Göncölt
téltől télig. Idő előtt ébredek az ágyban, döglött legyek
lepték el a gázvilágított takarót, fáj a fejem, bal halánték
agy rost lükteti a Halált, amit én Terjesztek Mindenütt.
Mérgezett patkányok a Csirkeólban és miriád tetű
Fehér arzénnal befújva sodródik a patakba, Nagyvárosi Svábbogarak
széttaposva a Nyaraló konyhakövén. Nekem nem kell gyerek.
Csökkentsük felére a fiú és lányhordák létszámát a földön és fellélegezhetünk
közlik szakértő Forradalmár Komputerek:
A kék földgömb baktériumnépességének a fele is bőven elegendő,
óvjuk hát meg a füstös tüdőt a rohadt gyulladástól.
Kihívattam a Rovarirtót, Aki poloska halál–olajjal áztatta be
a Falat padlót. Ki áztatja majd be az én agyamat is halál–olajjal?
Hajnal előtt ébredek, rettegve rideg javaimtól,
gnosztikus könyveimtől, zajos szájamtól, régi néma szerelmeimtől,
képre pénzre váltott bájaktól, kövér vágytalan testemtől, Apám
haldoklik, a Föld városait háborúval mérgezik, művészetem kilátástalan
Agy darabokban – és mégis elvont – Fájdalom
a bal halántékon élő halál –

1969. szeptember 26.
(Györe Balázs)

Laramie fölött
Over Laramie

Western Air gép bukdácsol
pettyes esőfelhők alatt
a szürke Sziklás Hegység mentén
Tavaszi alkony,
Nézd, Allen, ott lenn van Denver,
ne gyászold Nealt tovább,
Elmúltak a régi szellemcsont szerelmek
Új élet zúdul a síkságra, eső
mossa a Sziklás hegyoldalakat
Föld fordul a napszem alá
Emberi repülés–percek Cheyenne
kiszáradt hegyi útjai
Apró kövült brachiopoda a szakadékban
Négyszázötven millió éves
prekambriumi
körömnyi mészkő kagyló

Halott agyvelő, a hús túl van már
számtalan fantom reinkarnáción,
apró barázdák rajza a héjon
törékeny mint a megkérgesedett gondolat.

– Laramie fölött, Front Range
fenyő patak hó szakadék,
Cement Monolit toll füst
porgáz ömlik
a vörös fennsíkon át
az Újvilágra.

1971. április 12.
(Györe Balázs)

Szeptember a jessore–i úton
September on Jessore Road

Sokmillió csecsemő lesi az eget
puffadt hasak nagy kerek szemek
a jessore–i úton – sok bambusz barakk
homokcsatornákba lehet szarni csak

Sokmillió apát ver az eső
sokmillió anya gyötrelme nő
sokmillió fivér gyásszal tele
sokmillió nővérnek nincs hova mennie

Millió néni éhhalált tanul
millió bácsi gyászkönnye hull
millió nagyapa hontalanul
millió nagyanya agya elborul

Sokmillió lányt befröcsköl a sár
sokmillió srácot mosdat az ár
sokmillió csaj nyög és okád
reménytelen árva sokmillió család

Sokmillió lélek Kilencszázhetvenegy
szürke nap alatt az úton ténfereg
egymillió meghalt sokmilliónyi meg
Kelet–Pakisztánból Calcuttába megy

Taxi szeptember Jessore–i út során
csontváz–ökrösszekér faszén–rakomány
tuskón tehénlepény ázó vizenyős mező
barakkokon műanyag–tető

Nyirkos vonulások Családi menetek
satnya fiúk nagy szótlan fejek
tág néma szemmel csontkoponyájú rém
emberbőrben éhes angyalok fenekén

Anya sírva guggol fiára mutat
vénecske apácák véznalábúak
csenevészek szájuknál fohászkodón a kéz
vékony gyékényükön öt hónap éhezés

kis üres bögrékkel azóta élnek itt
Apák a kezüket égnek emelik
végzetük láttán Könnyes az anya
kínjában sikoltja Maya

Pálma árnyékában két gyerek
szótlanul rám mered
Rizsadag lencse tejporban az erő
Hetente kapsz egyszer hadicsecsemő

Nincs zöldség nincs pénz sem munka a férfinak
Elfogy a rizs négy nap alatt
Három nap éheznek a gyerek itt
s kihányják az új rizst ha gyorsan eszik

Az úton anya sírt térdemnél iszonyúan
bengáli nyelven könyörgök uram
Padlón személyi lap papír cafatok
Tábor-iroda előtt férjem ácsorog

Gyerek játszott mostam mindenütt az ár
Nem adnak nekünk többé enni már
Celluloid-erszényem őrzi fecnijeidet
ártatlan gyerek-játék halálba segít

Két rendőrt körülfog sokezres gyerek–tömeg
várva a napi kenyér–örömet
A rendőr sípja és bambuszbotja nagy
szétveri őket Az éhség–trükk miatt

Megtöri a sort a középre tart
előre lopakodva egy girhes vakarcs
a sáros színre két fivér ki botol
Az őr űzi őket dühödten sipol

Miért tolong itt e tömérdek kölök
helyért verekedve játszva mit röhög
mért várnak oly vidáman s rémesen itt
a gyerekeket mért épp e Házban etetik?

A kenyeres ajtóban egy ember üvölt
fiúk s lányok ezre máris vele bőg
öröm ez? imádság? „Nincs kenyér ma már" –
A gyerekhad kórusban „Hurrá!"–t kiabál.

Sátrukba rohannak várja sok öreg
az állam kenyerét a gyerek–küldöncöket
Nincs ma már kenyér! Se beköltözni ház
csecsemőt gyötör az aprófosás.

Alultápláltság havonta ezerszám csontfejek
egyszerre szikkasztja ki a vérhas a beleket
Nővérke kórlapja elrémítő
Nincs csillapító bélfertőtlenítő

Menekült–táborok kórház–putrik között
vézna anyaölben pucér újszülött
majomszerű poronty reumás bébi–szem
Bélhurut Vérmérgezés meghalnak tömegesen

Szeptember Jessore útján riksa görög l
áttam: egy táborban ötvenezres tömeg
Az árban kalibák Bambusz–tetők
girhes nyirkos családok nyitott szennylevezetők.

Kocsik árban állnak étel megreked
kérlek siess Amerikai Angyal–gépezet!
Hol van ma Bunker nagykövet?
Az ő helikopterei géppuskázzák a játszó kölyköket?

Hol az USA–SEGÉLY helikopterei?
Bangkok zöld árnyában ópiummal teli.
Az Amerikai Légierő áldást hol oszt?
Éjjel–nappal bombázza Észak–Laoszt?

Az Elnök Arany–hada merre van?
Milliárdos flották Hős–irgalmasan?
Jön–e hozzánk segély gyógyszer élelem?
Észak–Vietnamra napalm s új gyötrelem?

Hol a könnyeink? E kint ki sírja el?
E sok család az esőben hova menetel?
Lezárják nagy szemüket Jessore útján a gyerekek
ha Miatyánk meghal hol lelünk fekhelyet?

Kihez fohászkodunk majd ha irgalom kell és rizsa?
Ki hozhat kenyeret e szaros–vizes bűz–odúba?
Gyerek–milliókat ver az eső!
Gyerek–milliók gyötrelme nő!

Zengjétek keservüket Ó világ nyelvei
Zengjetek szeretetért szívünk nem ismeri
Zengjetek elektromos kín harangjai
Az amerikai tudatot zengjétek teli

Hányan vagyunk elveszett gyerekek
Kiknek a lányai lettek itt kísértetek?
Mi a lelkünk melyre már nem is ügyelünk?
Zengd el zene és sírj ha mersz sírni velünk –

Kiáltások iszapban viskónál szennylevezetőn
alvások nagy csövekben esős–szaros mezőn
várások kutaknál A világ odavan!
Ha gyerekei éhenvesznek anyjuk aszott karjaiban.

Igy éltem eddig az életemet?
Egy sunil költőt faggattam mit tegyek?
Egy garas nélkül hagyjam őket el?
Törődjek ezután is ágyékom szerelmeivel?

Törődjünk ezután is várossal, kocsival?
Kenyérjeggyel a Marson az ember mit akar?
Hány milliót lakat jól New York városa
hol comb és disznósült ma is a vacsora?

Hány millió sörkonzerv repül
Anyánk óceánjaiba? S anyánk mibe kerül?
Luxus–benzin és aszfalt–álmú kocsi
csillagfényt fojt meg a világot bebüdösíti –

Kebletekben a harcnak sóhajtva véget vessetek ízleljétek
a könnyet melyet ont saját Ember–szemetek Szánon
nézzetek minket rémképek hadát Szamszara éhhalottait a
TV–műholdon át

Hány millió gyerekkel több vész el itt mielőtt Jó
Anyáink a Nagy Istent észreveszik? Hány jó atya
adózik hogy fenntartsa a Haderőt mely henceg a
gyerekekkel akiket megölt?

A Mayán áthaladva hány lélek gyötrelme nő Hány csecsemőt ver csalékony eső? Hány beesett szemű elveszett család? Kísértetekké vált nagyanyák?

Hány szerelem marad örökre kenyértelen?
Lukak tátongnak hány néni–fejen?
A földön hány nővér–koponya?
Hány nagyapó nem mukkan többé soha?

Hány apa gyásszal tele Hány fiúnak nincs hova mennie? Hány lánynak nincs mit ennie? Hány bácsinak püffedt a lábfeje?

Sokmillió gyötrött csecsemő
Sokmiliió anyát ver az eső
Sokmillió fivér gyásszal tele
Sokmillió gyereknek nincs hova mennie

(Eörsi István)

Jöjj vissza, karácsony

(A *First Blues* [1975] című kötetből)

Sok szerelmem
Many Loves

Régi pletykák...

Sok ember akit ismerek
Sok ember aki szeretett
Sok hős ki ágyba bújt velem
A föld alatt – már nem lelem

Első szerelmem Cassady
Csak emléke van neki
Második Kerouac
Vedelt ó jaj túl sokat

Harmadik Peter
heroint szedett
(soká soká soká)
Visszatért a világba
most jó gyerek
(farmja van farmja van farmja)

Sok szerelmem föld alatt
Sok szerelmem hangot sem ad
Sok szerelmem az égben, fönt
Sok szerelmem elköszönt

1971. november 20.
(Eörsi István)

Blues hajnali négykor
4 AM Blues

Ó ha megjössz
vár rád ez az ágy
Feküdj mellém kérlek
ha elfog a vágy
Vártalak sóhajtozva
három éjen át

Ó ha megjössz
nézz a szemembe szivem
Ha elfog a vágy kérlek
nézz a szemembe szivem
Fonódj rám tégy magadévá
rajtaütésszerűén

Tégy magadévá
vártalak, gyere haza
Tátongó szívemnek
szűnjön jajszava
Egyedül feküdtem
három éjszaka

Még egy éj elmúlt
kezem a szívemen
Nem vágysz sóhajaimra
ölelésemre sem
Egyedül így maradtam
Behunyom a szemem.

1971. december 20.
(Traum Folk Concert)

(Eörsi István)

Jöjj vissza, karácsony Come Back Christmas

KARÁCSONY VISSZATÉRT
NEW YORK MEGHALT TAVALY
ÚJ ÉV VISSZATÉRT
NAGY VÁROS MEGHALT TAVALY
NAGY KÖLÁBAIN HALOTT
KÖNNYTELEN LÁMPÁIVAL

Ó MISZTER MIKULÁS
HOGY BUKKANSZ MÉGIS ELÖ
TÖRTÉNELMI RÉNSZARVAS
UGYANOTT LÉPDELŐ
TI ÉSZAKI SARKI LÉNYEK
HANGOTOK ELBŰVÖLŐ

LEPJ MEG Ó MIKULÁS
SZÁLLÍTSD EL SZEMETEMET
HOGY NE SZIPÚZZANAK FIÚIM
ZSARUIM TISZTÁBA TEDD
ÉS AJÁNDÉKOT OSZTOK
ÉS KÖSZÖNÖM JÖVETELED

TAVALY AZT HITTEM ÉLVE
MANHATTANT EL NEM HAGYOM
TAVALYELŐTT OKÁDTAM
A NYÜZSGÖ
RAKPARTOKON JÖVŐRE HA
JÖVÖK
MÉHEIMET IS HOZOM

MÉZEM Ó MÉZEM
NEM TUDOM MI JÖTT MA RÁM
ÉDES MELASZ BOCSÁSD MEG
HÁBORÚ ELLENES DUMÁM

E CUKI VÁROS ELLOPTA LÍRAI MICSODÁM

BOLDOG KARÁCSONYT
NE SZEDJ TÚL VAD SZEREKET BOLDOG ÚJÉVET
A HUROKBA NYAKAD NE TEDD MANHATTAN ÚJJÁSZÜLETIK
HA FELADTAD REMÉNYEIDET

TE CSÖVEZŐ CSÓTÁNY
KI LENGETED SZARVADAT NEM ÉLEK HÜSON
MIVEL TÁPLÁLJALAK MONDD MEG POLOSKA ÚRNAK
JOBB HA A HALLBAN MARAD

1971. december
(A Szent Márk templomnál)
(Eörsi István)

Macdougal–utcai blues
Macdougal Street Blues

Ülök az alagsorban
  Macdougal utcai gitár–telepen
Ülök a Greenwich–Village–i
  Bendzsó–Egyetemen
Rajtam kívül itt mind zseni és
  gitárt ver istenien

Lettem vön' kobzos negyvenöt
  esztendeig
Diktáltam egy kamionban szívem
  hősköltemények
Őszülő hajjal dalba fogok
  ahogyan tőlem telik

Ó Szemetes úr ne ne még
  Még el ne vigyél
Ó Szemetes úr kocsidba ne billents
  nem vagyok csikk kímélj
Míg egy dalt pöngetek mely
  sírodig elkísér

Mantrákat s William Blake–et
  próbált az énekem
Mantrát s az öreg szent Blake–et
  hangtalan szüntelen
Most a Jó Istené e blues ha
  ő tesz próbát velem

Az alagsorban körülpeng
engem a sok gitár
Sikoltok az alagsorban
körülpeng a gitár
Csak három fogást tudok de dalom
föld alatt körbejár

Idesüssetek Kölykök Öreg
nyomoronc vagyok teli vággyal
Nagy a szám mivelhogy
a szívem folyvást lángol
Ha tűzbejövök zengtek
akár egy Angyal–Tábor.

1972. január
(Eörsi István)

Könnygáz rag
Tear Gas Rag

Vak Blake régi déli rag–je nyomán

Könnygáz Könnygáz
Torkom tályogos
Nem mondhatom mantrám
Könnygáz dühbe hoz

Könnygáz Egek Könnygáz Itt
megáll az ész
Bombázlak Vietnám
És szemem odavész

Könnygázas Boulder
Könnygázas szívem
Nixon mérges fingja fojt az
Egyetem–hegyen

Colorado Saigon
Könnygáz ide oda száll
Ledobják a könnygázt
Ahányszor nekem feláll.

1972. május 10.
Ft. Collins, Colorado
(Eörsi István)

Ne vénülj meg

(A *Mind Breaths* [1977] című kötetből)

Ayers Rock Uluru ének
Ayers Rock Uluru Song

Ha a vörös tó megtelik feltűnik a hal
Ha a vörös tó kiszárad eltűnik a hal.
Ami sivatagban épül porráomlik.
Kábelt vezetéket lesodor a szél.
Gyíkok népe a sziklából előjött.
Rőt kenguruk népe dalát elfeledte.
Csak a négybotú ember kel át a Simpson–pusztán.
Az eső vörös homok lesz, levéltől zöldell.
Egy esőcsepp megkezdi a világegyetemet.
Ha felszikkad az esőcsepp, véget ér a világ.

Közép–Ausztrália, 1972. március 23.
(Eörsi István)

Karácsonyi ajándék
Xmas Gift

Álmomban találkoztam Einsteinnel
Tavaszidőn Princeton pázsitfüvén
Letérdeltem ifjú hüvelykujját csókdosva
mint vérmes pópát
rózsállott üde széles arca
„Feltaláltam egy külön világegyetemet,
Szüzhöz hasonlót" –
„Bizony, a teremtmény önmagát szüli meg,"
idéztem a Meszkalinból
Leültünk uzsonnázni szabad ég alatt
egyetemes nyár, professzor–nejek
a Tenisz Klub gyepén
találkozásunk örök, mint várható volt,
s én felényúltam megcsókolni öklét
váratlan áhítattal
tekintve hogy az atombombát nem hoztam szóba.

1972. december 24.
(Eörsi István)

Vidékre visszatérve rövid látogatásra
Returning to the Country for a Brief Visit

Kommentárok Amitendranath Tagore Szung–költészetéhez

„Később majd, emlékezve erre, bizonyára megőrülök."

Szung–verseket olvasva eszembe jutnak verseim Nealhez,
pár éve halott már, Jack is föld alatt van
láthatatlan –felbukkan elmémben arcuk.
Híven írtam róluk? Az utóbbi időkben
alig láttam őket, haláluk nem sok változást hozott.
Könyvekben és emlékekben élnek, szívósan mint a földön.

„Ne várj az ifjúságra, mert elmúlik mint egy szélroham."

Vén öleb reszket április sugarában
télbarna füvön. Hó és ifjúság
elmúlt, bár e napsugár nyugati
pucér testekre süt még egy tavaszt.
Sárgarigó fütyül, szállva fenyő fölött.

*„Házigazdám asztalán irathalom.
Visszatér hozzá reggel és este, És
hajában már ősz szál is akad."*

Ülök az előkertben; cinke cin cin cinég
napos fatetőn, kék ég alatt juhar
nyújtja fel pucér karjait. Szobám
asztalán írógép s üres papír. Kibújok
tréningruhámból, leveszem ingem,
a kutya oldalára zuhan a fűben, sóhajt.

„Megtudakolhatom a hegyilakóktól, Hol van
most az a felhő?"

Felhőtlen égbolt
állami fenyvesben csak a szél neszez.
Vén petyhüdt szalmakalap, középkorú és magányos.
Az úton nyávogva sétál fekete macska.

„Nem tudom, ki hordja össze mindezt a becses munkát.

A vénség, az eb kinyúlik merev lábbal,
nemsoká föld alatt lesz. A tavasz első hízott
méhe sárgán zümmög új fű s holt lomb fölött.

Ki ez a barna bogárka, cikkcakkban sétál
Szu Tung–po fehér, napsütötte versén?
Szállj el, csöpp lény, még a te életed is zsenge –
Könyvemet fölemelve a káprázó űrbe fújlak.

„Félek, hogy megtudhatják: itt vagyok; S
egy halhatatlan eljön s üdvözöl."

Tört jobblábammal nem sétálhatok
a halastóhoz, hogy a hűs vizet megérintsem,
se a magányos rétre, füzesen, csermelyen át –
jön egy csillogó dzsip, fékez hellót recsegve.

„Magányosan élsz folyókon, tavakon..."

Lakásokban élsz folyók és tavak partján
Tavasz jő, sötétlik az ár, a sós habokon olajos szutyok
Nap kél, kémények köpik be a tetőket kormos köddel
szél fúj, egész délután világoskék a városi ég
de éjjel a telihold tétovázik téglafal mögött.
Hogy imádja majd e sokmillió ember a Legfőbb Anyát?

Ha meghal e sokmillió ember, felismeri–e a Legfőbb
Atyát?

„Sosem felejtem el azt az évet, amikor átkeltem
a hágón."

Vörösbegy s veréb zsibong lágy tavaszi szürkületben
zöld fenyők mögött a nap a kis völgyben leszáll
Szürke ágak lengnek kecsesen tetőm fölött a dermedt
felhők alatt
Vadászpuska háromszor dördült a domboldali
nyárfaligetben
Csöndes volt a ház ahogy felpillantottam a könyvből,
nyugodt vén versek a Jí és Cang–po folyóról –
Sosem felejtem a tavaszt amikor megmásztam Garyval
a Glacier–csúcsot.

„Nem térhetünk ki világi tudósok elől
E rejtelmes lényeggel pallérozva magunkat?"

Lenyugvó nap ragyogtatja a tóba
rozsdálló csűrünket s a domb mögé zuhan.
A házban a rádió fővárosi botrányokat harsog!
Vörösbegy, szajkó, varjú és cinke harsányabban kiált
ahogy narancsszínt ölt a nap. Rossz lábam a kertben
marasztal, fejem a fellegek alatt.
Lányok kiáltoznak az almafánál, a vörös égre kutyák
ugatnak.

1973. április 20.
(Eörsi István)

Éjszakai derengés
Night Gleam

Keresztül–kasul a tompa anyagi világon hívó szó harsán
keresztül–kasul a tompa anyagi világon harsán hívó szavam
Ó angol nép, a sussexi éjben, a bükkfa fekete ágain át
telihold sütött 03 órakor, alsóruhában álltam a gyepen –
néztem a bajszos angolt akit szerettem, atléta–melle és farmerkarja volt,
ágyban feküdtem akkor éjjel sok szerelem vert a szívemben
álmatlan hallgatva nemzedékek dalait, áramütésszerűen juttatták vissza az értelmes emlékezetet
a testembe, onnan költözött a szivembe vissza
és imádta a Szeretőket ott, szerelem tanítóit, a fiatalokat és a költőket akik örökre élnek
a titkos szívben, a sötét éjben, a teli holdban, évről évre és
keresztül–kasul a tompa anyagi világon hívó szó harsán.

1973. július 16.
(Eörsi István)

Neruda halálára
On Neruda's Death

Némely lehelet *Adonais*–t lehel ki és *Canto General*–t
Némely lehelet bombákat lehel ki és kutyaugatást
Némely lehelet csöndet lehel havas zöld hegységek fölött
Némely lehelet csöppet sem lehel

1978. szeptember 25.
(Eörsi István)

Nemes igazságok evangéliuma
Gospel Noble Truths

Földre születve
Szenvedned kellett
Változik minden
Lelked nincsen

Légy meleg ha tudsz
Tudatlan boldog
Nyomaszt a bú
Szexbe menekszel

Egyetlen Út van
Megindulsz rajta
A nagy Keréken
Nyolc lépést szállsz

Nézd a Látványt
Amíg a szem ellát
Beszélj az éghez
Tégy mint beszélsz

Működj napként
Süss az egedben
Nézd amit tettél
Szállj le és járj

Ülj le is ülsz
Lehelj ha lehelsz
Dőlj le ledőlsz
Járj ahol jársz

Beszélj ha beszélsz
Bőgj hogyha bőgsz
Dőlj le ledőlsz
Halj meg ha meghalsz

Nézz ha nézel
Halld amit hallasz
Ízleld mit ízlelsz
Szagold mit szagolsz

Fogd amit megfogsz
Gondold mit gondolsz
Menjen hadd menjen
Föld Pokol és Menny

Halj meg ha meghalsz
Halj meg ha meghalsz
Dőlj le ledőlsz
Halj meg ha meghalsz

1975. október 17.
(Eörsi István)

Ne vénülj meg
Don't Grow Old

1
Nem látja többé a Times Square–t
sörkertek mozisátrait, éjféli buszmegállókat
Sem a narancsos napgolyót
a fák orma fölött New York sziluettjétől keletre
Bársony karszéke az ablakkal szemben üresen áll majd
Nem látja többé a tetők fölött a holdat
s az eget Paterson utcái fölött.

1976. február 26.

2
Sorvadt kar, gyönge térd
  80 éves, haja gyér és fehér
  arca csontosabb mint emlékezetemben –
nyakára billent állal, szemét időnként
  kinyitva figyelt –
  Wordsworth–t olvastam apámnak, a *Halhatatlanság jelé*–t
„...dicsfelhők nyomában távozunk
Istentől, ki otthonunk..."
      „Ez szép", mondta, „de nem igaz".

„Gyerekkoromban Newarkban volt egy házunk
  a Boyd Streeten – udvara
  nagy üres telek teli bozóttal, buja füvekkel,
  Egyre csak törtem a fejem, mi van ott túl a fákon,
Amikor nagyobb lettem, megkerültem a háztömböt
  és rájöttem hogy mi van mögötte –
    enyv–gyár."

1976. május 18.

3
Az én sorsom is ez?
Épp ilyen sorsod lesz.

Karom majd lecsüng sorvadón?
A szőr megőszül karodon.

Térdem megroggyan, elvékonyul?
Térded tán mankóra szorul.

A mellem berogy?
Melleden a bőr lötyögni fog.

A fogam – hova hull?
Néhány megmarad alul.

Csontom mily célra kell?
Kövekkel vegyül el.

1976. június

4
Halál apa blues

Hé Halál Apa, fiad hazaszáll!
Hé szegény ember, senkid sincs már
Hé öreg papa, tudom merre tartok

Halál Apa, ne jajongj tovább
Mamához jutsz a padlózaton át
Halál Fivér, számítok terád

Halál Nagynéni Csontrejtegető
Halál Nagybácsi Könnytemető
Ó Halál Nővér édes nyögdelő

Holt gyerek–sereg leheld lelkedet
Halált könnyít könny–lehelleted
Tisztul a kin, könny mossa meg

Halál Géniusz műved áll
Halál Szerető tested messze jár
Halál Apa megyek haza már

Halál Guru igéid igazak
Halál Tanár hálám fogadd
Hogy belém lehelted e bluesokat

Halál Buddha, ébredek
Halál Dharma, értelek
Halál Szangha, segítek neked*

A Szenvedés született
Tudatlanság tönkretett
Nem gúnyt ontok, könnyezek

Halál Fia búcsúzok
Élni nem volt rossz dolog
Szívem nyugodt, majd megtudod.

1976. július 8.
(A Michigan–tó fölött.)

5
Ne *vénülj meg*

Huszonnyolc évvel ezelőtt a nappali szoba díványáról rám bámult, ezt mondtam
„Pszichiáterre van szükségem – szexuális problémáim vannak – homoszexualitás"
Zűrzavaros diákévek után tértem haza. Ezen a hétvégén akartam beszélni vele.

Döbbenet ült ki arcára „Egyszóval te örömest veszed szádba a férfiak péniszét?"
„Nem, nem" – hazudtam úgyszintén megdöbbenve –, „nem erről van szó."
Most meztelen feküdt a kádba, meleg víz folyt le lábszára alatt.
Erős vállú Peter, az egykori kórházi ápoló fölemelte a csempézett
szobában. Szárazra töröltük, karunk karja alatt, fürdőköntös a vállán –
szőnyeggel borított hálószobájába botorkált
leült a puha matrac sarkára, kimerültén, és híg köpetet köhögött fel.
Fehérre púderozott duzzadt lábát fölemeltük és becsúsztattuk a pizsamaszárba,
megkötöttük derekán a zsinórt és hálóköntöse ujját fáradt kezéhez emeltük.
Fogsora tányérban, szája betöppedt, így fordult hátra És
felnézett Péterre siralmas mosollyal: „Sohase vénülj meg."

6
Sürgetésemre befutott legidősebb unokaöcsém
hogy elszórakoztassa nagyapját, esetleg ott is éjszakázzon.
Állástalan volt és amúgyis otthontalan.
Egész délután az újságokat bújta és régi filmeket nézett.
Később félhomály, hallgatag televízió, puha párnájú díványon ültünk,
Louis hátradőlt forgatható karosszékében
„Nos hát miféle állást keresel?"
„Mosogatóit, de félek hogy kezem bütykös és vörös lesz."
„És ha irodasegédnek mennél?" Gyatra érettségije miatt nem iratkozott be az egyetemre.

„Árt az egészségnek a légkondíció és a fluoreszkáló fények."
A haldokló bólogatva nézte a csodabogarat,
majd ontani kezdte tanácsait: „Taxisofőr is lehetnél, de egy kocsi belédrohanhat. Állítólag ki is zsebelhetnek.
Vagy felcsaphatnál tengerésznek, de ha elsüllyed a hajó, esetleg vízbefúlnál.
Talán a szatócsi pályán próbálhatnál szerencsét, de ha egy láda banán fejedre csusszan a polcról,
meg is hibbanhatsz. Vagy lehetnél pincér, de ha elesnél a teli tálcával, meg kellene fizetned a törött poharakat.
Mehetnél ácsnak is, de hátha a hüvelykujjadra sózol a kalapáccsal.
Vagy strandőrnek – de a hullámtörés a Belmar–parton veszélyes és meg is fázhatsz.
Vagy doktornak, de ha fertőzött szikével megvágod a kezed akkor ágynak esel és meghalsz."

Később, már a sötétben, az ágyban, szemüvegtelenül azt mondta a feleségének
„Miért nem fésülködik meg? Szemébe lóg a haja, hogyan bír látni?
Mondd meg neki, hogy menjen már haza, fáradt vagyok."

1978. október 5.

7
A Hulladéktelep közelében temetjük el apámat
a newarki repülőtér közelében
a Winston cigaretta emblémája alatt temetjük el
a New Jersey–i díjköteles autópálya déli ágának 14. kijáratánál
a vámsorompó első számú bekötő útján áthaladva temetjük el
a Hűtőgép– és Teherautóalkatrész–áruházon túl ahol

egykor nádas mocsár volt
Túl a Budweiser Anheuser–Busch téglából épült
serfőzdéjén
A B'Nai Israel temetőben a zöldrefestett vasrács mögött
ahol egykor festékgyár volt és farmok
ahol Pennick vegyszereket gyárt most
a Penn Central Erőmű trafói
és kábelei alatt, Elisabeth és
Newark határán, közvetlenül nagynéném, Rose
Gaidemack mellett, nagybátyám, Harry Meltzer közelében,
egy sírral Abe feleségén, Annán túl temetjük el apámat.

1976. július 9.

8
Mit tegyünk a Halállal?
Semmit, semmit
Ne járjak a 6. sz. iskolába 1937–ben?
Fagyasszam be az időt, fejfájásosan, ma éjjel 1^h45–kor?
Ne menjek apám temetésére holnap reggel?
Ne menjek vissza a Naropára Buddhista poétikát tanítani
nyáron?
A newarki repülőtér mellett a sírkertbe ne temessenek el
majd?

1976. július 1 1 .

9 *Rezignáltán*

Egy évvel ezelőtt meglátogattunk egy csinos költőt és
tibeti gurumat,
Vacsora után mi vendégek a hegyoldalon c
sodáltuk óriási ablakon át Boulder szikrázó fényeit
Kávé után apám fáradtan élcelődött
„Ki az, ki megéri, hogy élni megéri"

A láma a titkárára mosolygott
Már gyerekkoromban hallottam ezt a viccet.
Aztán elhallgatott, a földre bámult,
  sóhajtott, feje súlyosan lehorgadt
    maga elé morogta –
      „Mi mást tehetnél...?"

1978. október 6.
(Eörsi István)

„Kenjetek mindent egyvalakire"
„Drive All Blames Into One"

Mindenki tehet róla csak én nem.
Nem én csináltam. Nem én indítottam be
a világegyetemet.
Nem én loptam le Dr. Mahler tetőcserepeit tyúkólam
számára
ahol hat kiscsibém volt pénzért vettem őket, s így csaltam
oda
gimnazista barátaimat hogy játsszanak az udvaron velem
ők lopták el a cserepeket átmegyek az utcán
a cukorkaboltba
s megmondom az öreg bácsinak ki az üvegpult mögött áll
hogy dühös vagyok a barátaimra
a cseréplopásért nekem kellett elvinnem a balhét –
Ma éjjel álmomban az utcasarkon megvádoltak megint
Mélyen meghajolva lehúzott nadrággal kellett állnom
elfenekeltek szégyenkeztem
Elpirultam meztelen volt az énem vágy tört rám mindenki
látta.

1976. október 25.
(Eörsi István)

Plutó(nium)i óda

(A *Plutonian Ode* [1982] című kötetből

Nagaszaki–napok
Nagasaki Days

Részletek
I
Béketüntetés

Gomolygó fehér felhők a kék égen a
Rockwell RT fehér gyárfalai fölött
–ennek akarok véget vetni?

Mögöttünk magasodik a Sziklás Hegység
Denver ragyog a reggeli fényben
– rendőrök és fényképészek vezetnek el a tömegből

A középkorú Ginsberget és Ellsberget elvezetik az úton az
őszülő seriff rabomobiljához –
De mi van Einsteinnel? Mi van Einsteinnel? Hé, Einstein,
gyere vissza!

II
Aranyos bíróság

A bíróra várva csöndben lélegzenek
a foglyok, rendőrök, tanúk –a
jegyzőkönyvvezető a markába ásít.

1978. augusztus 9.

III

Váróterem a Rocky Flats Plutóniumgyár bejáratánál

„Fegyvert a kezünkbe hogy megvédhessük magunkat!”
a kopasz őr felveszi a légycsapót asztaláról
— puff!

Zöldbetüs intelem a fali hirdetőtáblán!
„Az élet törékeny. Bánj vele óvatosan!"
Egek! Itt gyártják a hidrogén–bomba–kioldót.

1978. augusztus 17.
(Eörsi István)

Vén tó
Old Pond

A vén tó – béka ugrik be, platty!
Kőút! a lábam büdösre dagadt –
Ma! Ma! Az ágyon ott mit keresel?
Pa! Pa! Fejed mily lyukba rejted el?

Város ígért munkát megint
Szöktem árulni kokaint
Ábránd, hogy munkát buzi kap
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Nőm lett, vettem egy serpenyőt
Tömtem sült tojással a nőt
Zabból kását főz, kukaszag –
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Falj szart, ezt mondta szószerint
Nyelj bort, a fejemben kering
Részeg, bömbölték, szar alak
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Hatkor láttam ma istenem
Főm fáj majd szétpattan szemem
Menhely, bunyóznék, merre vagy?
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Hurrá! A kolbászom kemény!
Egy nő heroint nyom belém!
Így szól Dögölj meg rongy alak!
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Ho–hó szar tűd büdös nekem
Nem nem, vamzerrel én sosem
Hű tű, nedűvel vártalak
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Haj hó adj kis friss levegőt
Hogy ki vagyok mondd meg előbb
Senki kérdezd meg Majmomat
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Nincs visszhang, lármázzon ki tud
Otthon már várnak a fiúk
Mit bőgsz hogy elsüllyedt halad
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Autót szereztünk semmiért
Végünk itt kár a benzinért
Célunk Mucsa lett volna csak
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Máris bendzsója térdemen
Mint vén szerető verdesem
zengem pam–pa, pam–pa–pam, papp–pa–pa–papp
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Trippert szerzett nekem e kéz
Bűnös vagy még ha nem is élsz
Hullok, fekszem az ágy alatt
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Hé hé! Kék égen vágtatok
Pondrók közt ülök s meghalok
Viszlát! Lehel a szív, az agy!
Vén tó – béka ugrik be, platty!

Rőt csűr páráll hajnali tó
Zümm zümm – konyhában légycsapó
Kot kot röf röf mú mú mú pittypalatty
Vén tó – béka ugrik be, platty!

1978. augusztus 22.
(Eörsi István)

Plutó(nium)i óda
Plutonian Ode

i

1 Mi ez a természet–nemszülte új elem? Hát van új dolog a nap alatt?
Ó kutakodó Whitman, végre van modern eposzunk, robbanó, Tudományos téma
Először Doktor Seaborg vetette papírra hanyagul, mételyes kézzel, és az Uránuson túli tengert átszelő Halál–planétáról nevezte el
melynek földalatti érce nemzi Hádész e magma–szaggatta urát, a bosszuló Fúriák fejedelmét, a milliárdos Pokol–Királyt akinek egykor
5 átvágott torkú fekete bárányokat áldoztak, s a papok elfordí-tották arcukat az alvilági misztériumoktól Eleuzisz magányos templomában,
Tavaszzöld Persephone lakzit ült a kikerülhetetlen Árnnyal, aszfodéloszok anyja, Demeter harmatot sírt,
Lánya beboltozódott sós üregekbe fehér hó és fekete jége-eső, szürke téli zuhé vagy sarki jég alatt emlékezet–előtti évadokkal azelőtt, hogy
Hal repült az égen, és a Kos meghalt csillagbozót tövében és a Bika megtaposta a földet és eget
S az Ikrek emlékirataikat agyagba rótták vagy a Rák árja
10 kimosta a koponyákból az emlékezést, vagy mielőtt
az Oroszlán Éden orgonás szellőit szimatolta –
Mielőtt a Nagy Év megforgatta tizenkét jelét, mielőtt a csil-lagképek huszonnégyezer napsugaras év alatt
Lassan körbeforgatták tengelyüket a Nyilasban, százhatvanhétezerszer térve vissza eddig az éjszakáig

Ó radioaktív Nemezis jelen voltál a kiábrándulás kezdődő

fekete Néma ízetlen szagtalan robbanásakor?
Kinyilatkoztatom keresztséged Igéjét négy milliárd év után

15 Úgy vélem, a Földnemző Éjben születtél, tisztelgek tartós fenségű szörnyű jelenléted előtt mely isteni mint
Szabaot, Jehova, Asztapheusz, Adonaeusz, Elohim, lao, lal–dabaoth, kiket az egymást követő aeonok szültek tudatlanságra a Fény Szakadékában,
Szophia elmélkedései átcsillámlottak tűnődő tejutakon, Einstein ezüstvékony hajszálaihoz hasonló csillagtajtékok örvényein!
Whitman apám, ünneplem az anyagot mely feledésbe borítja az Ént!
A Nagy Témát, mely megsemmisíti a tintás ujjakat és sokoldalas imákat, régi szónokok ihletett halhatatlan szövegeit,
20 Énekedbe kezdek, nyitott szájjal lehelem a tágas égbe
Han–ford, Savannah River, Rocky Flats, Pantex, Burlington, Albuquerque csöndes üzemei fölé,
Üvöltöm Washingtonon, Dél–Karolinán, Kolorádón.Texason, lowán, Új–Mexikón át,
ahol a nukleáris reaktorok új dolgot teremtenek a Nap alatt, ahol a Rockwell–hadiművek nitrogénfürdőkben előállítják ezt a halál–kacat–kioldót,
s a Hanger–Silas Mason R. T. tízezrével szereli össze titokban a rémült fegyvert, s ahol a Manzano hegység azzal henceg, hogy kivájt hasában kétszáznegyven évezredre szóló szörnyű hulladékot halmozott fel miközben Tejutunk spirálisan pörög ködmagva körül.
25 Szellemem titkos rekeszeidbe hatol, szemtől szembe beszélek veled, oroszlánbőgésedet bőgöm halandó szájjal.
Egy mikrogram elég egy tüdőnek, tíz fontnyi nehéz fémpor lassan kavarogva a szürke havasok felett
bolygónk teljes szélességében sugárzásodnál mennyivel sebesebben zúdít rontást és halált mindenre, ami él?
Ha testembe hatolsz ha nem, szellemem dalol benned, Makulátlan Súly,
Ó nehéz nehéz elem ocsúdva tudatodat hat fogalomba

foglalom most,

30 Zengem abszolút Hiúságodat. Hé félelemben
született Harag szörnye, ó
Legtudatlanabb anyag, természetellenes és Földtől idegen!
Fémbirodalmak káprázata!
Hazug Tudósok elpusztítója! Mohó Tábornokokat elemésztő,
Hadseregeket szemétégetőbe taszító, Háborúkat megolvasztó szörny!
Végső ítélet, bosszúszomjas nemzetek fölött Isteni Szél,
Elnökök Háborgatója, Vezérpolitikusok Halálbotránya!
Ah ostoba ipari civilizációk!
Üszögös rontás, művelt és tanulatlan tömegeket
emésztő! Az emberi ész gyárilag előállított kísértete! Ó
gyakorló Fekete Mágusok testet öltött hasonmása
35 Dacolok Valóságoddal, puszta létednek hadat üzenek!
Közhírré teszem okaidat és okozataidat!
Háromszáz tonnádra gördítem a Szellem Kerekét!
Nevedet bezúdítom az emberiség fülébe!
Megtestesítem végső hatalmaidat!
Ékesszólásom nekiront fel magasztalt misztériumodnak!
Lélegzetem tovafújja hetvenkedő félelmeidet!
Alakzatodat zengem végül
Beton– és ércfalaid mögött gumierődeiden és áttetsző
szilícium–pajzsaidon túl sugárbiztos szobákban és a
legfinomabb olajfürdőkben,
hangom robajlik távirányított rekeszeken és tégelyeken át
és visszhangzik a villamos Kamrák közömbös légkörében,
40 Szellemem hangosan behatol a föld alatt néma
ólomtrónusokon és ólomágyakon nyugvó
üzemanyagtartályaidba
Ó sűrűség! E súlytalan himnusz transzcendens kürtje
zeng rejtett szobáidban és az ércajtókon át betör a
Pokol Termébe!
Iszonyatos rezgésed fölött ez a mértékre szabott
harmónia lebeg hallhatón, ezek az ujjongó hangok akár a
méz és tej és borédes víz

a kőlapra loccsantva, ezek a szótagok árpaszemek a Reaktor szívére hintve,
Üres hangzókkal szólítlak néven, zsoltárba foglalom közelgő végzetedet, lélegzetem szinte haláltalanul kísér örökké,
45 hogy előbűvöljem végítéleted, ezt a verset mauzóleumod falára tűzöm látnokian hogy lepecsételjelek Mindörökké a Gyémánt Igazsággal! Ó kárhozatra ítélt plutónium!

A Dalnok az éjféli higanygőzfénytől hajnalig áttekinti a plutó–(nium)i történelmet
hogy nyugodt egyensúlyt eszeijen ki a Nemzetek gondolkodási formái közé, melyek a bürokratikusán
és borzalmasan felfegyverzett, sátáni ipart tenyésztik Öt-száz Milliárd Dolláros Erővel
szerte a világon, épp amikor születik e szöveg a kolorádóbe–li Boulderben, a Sziklás Hegység elülső láncolatával szemközt
50 tizenkét mérföldnyire északra a Rocky Flats Nukleáris Erőműtől, az Egyesült Államokban, Amerika északi részén, a Nyugati Féltekén
a Föld nevű bolygón mely hat hónapja és tizennégy napja kering Naprendszerünk körül a Spirális Tejúton
helyi időszámítás szerint 1978 évvel az utolsó Isten ország–lása után
És elkészül, mire a sárgán párálló hajnali felhők beragyogják Keletet, Denver városa odalent fehérlik
A kék ég áttetszőn emeli üres és tágas mélységeit a hajnalcsillagig, magasan az erkély fölé
55 a Flatiron csipkés fenyveses gerincéről völgybevivő úton kerekükkel a járdának támaszkodó autók fölé
Napfényes hegyi legelők omoltak rozsdavörös homokkő-sziklákra, városi téglatetők fölé
és a verebek fütyülve ébredtek a Tengerész–utca nyárzöld
lombjai között.

III

Nektek zeng ez az óda, ó jövőbeli Költők és Szónokok,
neked, Whitman apám ahogy elhaladok melletted, neked Kongresszus és amerikai nép,
nektek, ittlévő bölcselkedők, lelki barátok és tanítók, neked, ó Gyémánt Tudományok Magisztere,
Fogjátok ezt a szótagokból ácsolt kereket, ezeket a lélegzet–
fogytig lehelt magán– és mássalhangzókat
Lélegezzétek be szívetekig ezt a tiszta mérget, leheljétek ki
a mellkasotokból teremtett világunkra ezt az áldást,
erdők városok óceánok sivatagok sziklás síkságok és
hegyek, Tíz Égtáj ékei, békítsen meg benneteket kiáradó
lélegzetem, Dúsítsátok fel ezt a Plutó(nium)i ódát hogy üres robbanása
bejárja a földi Gondolat–világokat
Delejezzétek ezt az üvöltést szívtelen szánalommal,
romboljátok le ezt a plutónium–hegyet közönséges ésszel és testi
beszéddel,
és így adjatok hatalmat ennek az ész–őrző léleknek, hogy
lobbanjon ki, lobbanjon ki, lobbanjon túl, lobbanjon túl
rajtam, élessze az űrt, úgy ah!

Ginsberg jegyzetei

2 strófa Walt Whitman

3 – Plútó, Uránuszon és Neptunuszon túli bolygó. Dr.Glen Seaborg: „A plutónium felfedezője".

4 – Plútó az Eumenidák apja volt, a fúriáké, akik visszatérnek, hogy megbosszulják a szenvedély, agresszió, tudatlanság stb. okozta esztelen károkat. Plútó a Gazdaság istene is volt.

6 – Demeter: Plútó anyósa, a Föld termékenység–istennője, akinek lányát, Persephonét az alvilág ura, Plútó feleségül rabolta magának, és fél évig a barlangjaiban tartotta, majd tavaszonként átengedte azanyjának. Demeter búzát adott az embereknek Eleuziszben, ahol a temploma állt – a görögség ezen a helyen Plútót is imádta, a fönt jelzett szertartással adózva neki. – W. C. Williams azt írta az aszfodé–loszról, „e zöldes virágról", hogy Hadészben virult.

8 strófa Hal, Kos, Bika, Ikrek, Rák, Oroszlán: a Pisces, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo korszakai: mindegyik 2000 évig tartott.

11 – a platonikus vagy babiloni vagy csillagászati Nagy év egyenlő 24 000 évvel –, a plutónium radioaktivitásának felével

12– a Nagy év 24 000 éves időszaka szorozva 167 000 ciklussal egyenlő 4 milliárd évvel; ennyire becsülik a Föld korát.

13 – A hat érzék, beleértve az észt.

16 – Jehovától laldabaothig: az egymást követő aeonok–nak Szopnia szellemében született uralkodói, bizonyos ophitikus és barbelo–gnosztikus mítoszok szerint.

20–23 Plutónium–gyárak államok és a bombagyártásban betöltött funkciójuk szerint csoportosítva.

24 – Becslések szerint a plutónium 240 000 év alatt válik hatástalanná.

26–27	Számitások szerint tíz font plutónium, széthintve a földön, négymilliárd ember megöléséhez elegendő.
29 –	Buddhista felfogás szerint az idő káprázatában a gőg, a düh és a tudatlanság foglalja egybe az Istenek, Harci Démonok, Emberi Lények, Éhes Kisértetek, Állatok és Pokolbeli lények hat világát.
33 –	Isteni Szél: kamikaze, tájfun, istenek–küldte szél
36 –	1978 táján 300 tonnára becsülték az amerikai bombák számára termelt plutóniumot.
43 –	Hagyományos italáldozat Hadésznek Eleuszisz templománál; Odysszeusz az Acheron partjánál épült Necromanteionnál áldozott így.
45 strófa	Gyémánt: utalás a buddhista Szunyata–elméletre, mely szerint a létezés egyidejűleg hézagos és szilárd, üres és valóságos, a mindenen áthatoló énnél–küli (üres űrü) természetet a törhetetlenül kemény Vajra vagy a Gyémánt Jogar jelképezi.
46 –	Az utcai lámpák higanygőzzel világítanak.
48 –	Ennyire becsülik a világ katonai költségvetését; ebből az Egyesült Államok részesedése 116 milliárd, 1978 októberében.
61–63	A Buddhára jellemző tevékenység négy sajátossága: megbékités, feldúsitás, delejezés és lerombolás.
65 –	A szanszkrit prajnaparamita (Legfelső Tökéletes Bölcsesség) Mantra megközelítően pontos kifejezése és körülírása: Gate Gate Paragate Parasamgate Bodhi Sraha.

(Eörsi István)

Tartalom

Metafizika 5
A Ieples bitang 6
The Shrouded Stranger 6
Metafizika Metaphysics 8
Társaságban In Society 9
„Szeretkeztem magammal" „Made Love to Myself" 11
Üvöltés 12
Üvöltés Howl 13
Nagyáruház Kaliforniában A Supermarket in California 25
Napraforgó szutra Sunflower Sutra 27
Amerika America 30
Kaddis 34
Kaddis Naomi Ginsbergért 35
Lindsayhez 64
To Lindsay 64
Üzenet 65
Message 65
Róza néninek 66
To Aunt Rose 66
Apollinaire sírjánál 68
At Apollinaire's Grave 68
A valóságos oroszlán The Lion for Real 73
Meszkalin 76
Mescaline 76
A válasz The Reply 79
Szomorú énem 82
Burroughs művéről On Burroughs' Work 83
Szerelmes vers Whitman témájára Love Poem on Theme by Whitman 84
Feljegyzés egy álomról Dream Record 85
Szomorú énem 87
My Sad Self 87
Az Isten miért szeretet, ... 90

Jack? 90
Az Isten miért szeretet, Jack? 91
Why Is God Love, Jack? 91
Kávéház Varsóban 93
Cafe in Warsaw 93
Guru Guru 95
Az első buli Ken Keseyéknél 96
a Pokol angyalaival First Party at Ken Kesey's with Hell's Angels 96
Szeptember a Jessore–i 97
úton 97
(A *The Fall of America* [1972] 97
című kötetből) 97
Elégia Neal Cassadyert Elegy for Neal Cassady 98
Ezüst Durangón túl, ... 102
a mexikói Sierra redői fölött 102
Past Silver Durango Over Mexico Sierra Wrinkles 102
Neal hamvairól 104
On Neal's Ashes 104
Reflexiók Álmosszemben 105
Reflections In Sleepy Eye 105
Halál mindenütt 108
Death on All Fronts 108
Laramie fölött Over Laramie 109
Szeptember a jessore–i úton September on Jessore Road 110
Jöjj vissza, karácsony 117
Sok szerelmem Many Loves 118
Blues hajnali négykor 4 AM Blues 119
Jöjj vissza, karácsony Come Back Christmas 120
Macdougal–utcai blues Macdougal Street Blues 122
Könnygáz rag Tear Gas Rag 124
Ne vénülj meg 125
Ayers Rock Uluru ének Ayers Rock Uluru Song 126
Karácsonyi ajándék Xmas Gift 127
Vidékre visszatérve rövid 128
látogatásra 128
Éjszakai derengés Night Gleam 131
Neruda halálára On Neruda's Death 132
Nemes igazságok evangéliuma Gospel Noble Truths 133

Ne vénülj meg Don't Grow Old 135
„Kenjetek mindent egyvalakire" „Drive All Blames Into One".... 142
Plutó(nium)i óda..... 143
Nagaszaki–napok Nagasaki Days 144
Vén tó Old Pond 146
Plutó(nium)i óda Plutonian Ode 149

Kiadta az Európa Könyvkiadó
A kiadásért az Európa Könyvkiadó igazgatója felel
Szedte a Fényszedő Üzem (84.7172/08)
Nyomta a Dabasi Nyomda
A nyomdai rendelés törzsszáma: 84–0028
Készült Dabason, 1984–ben
Felelős vezető: Bálint Csaba igazgató

Felelős szerkesztő: Osztovits Levente
Az új fordításokat az eredetivel Bartos Tibor vetette egybe
A védőborító, a kötésterv és a tipográfia Kakucsy Júlia munkája
Műszaki vezető: Miklósi Imre
Készült 25 150 példányban, 8,91 (A/5) ív terjedelemben
ISBN 963 07 3175 4